

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Allard Pierson Mxuseum

Jaarverslag 2017

Inhoudsopgave

Jaaroverzicht Allard Pierson Museum in 12 links 4

Missie 17

Inleiding 18

Lijst van samenwerkingspartners 20

Fondsen en sponsors 23

Onderwijs en onderzoek 25

Inleiding 25

Lopende onderzoeksprojecten 26

Onderwijsactiviteiten 35

Publicaties 41

Lezingen en rondleidingen 44

Wetenschappelijke nevenfuncties medewerkers 47

Overige nevenfuncties 48

Externe en collegiale contacten 49

Onderzoeksoutput 53

Publiekspresentaties 54

Inleiding 54

Bezoekersaantallen 54

Tentoonstellingen 54

Gangpresentaties 58

Publiciteit & online aanwezigheid 59

Collecties 65

De collectiepresentatie 65

Aanwinsten 65

Beheer en behoud 66

Ontsluiting 69

Personeel en bedrijfsvoering 70

Personeel (vast en tijdelijk) in 2017 70

Bedrijfsvoering 71

Vernieuwing Allard Pierson Museum 73

Publiek & collectie 73

Uitvoering fase 2 73

Sponsoring en fondsenwerving 74

Senaat van het Allard Pierson Museum 75

Jaarverslag Vereniging van Vrienden 2017 76

Jaarverslag 2017 Stichting Steunfonds Allard Pierson Museum 80

Jaaroverzicht

Allard Pierson Museum

in 12 links

Januari | **Tentoonstelling *Modern Candor***

www.allardpiersonmuseum.nl/gedeelde-content/evenementen/tentoonstellingen/2017/01/modern-candor.html

Februari | **Oratie directeur Wim Hupperetz**

Het museum als medium van het geheugen: over de biografie van erfgoedcollecties

www.academia.edu/31370084/the_museum_as_medium_of_memory_on_the_biography_of_heritage_collections

Maart | **Studentenproject *Lost in Translation***

www.allardpiersonmuseum.nl/gedeelde-content/evenementen/tentoonstellingen/2017/02/lost-in-translation.html

EXHIBITION

LOST IN TRANSLATION
UNDERSTANDING AND REPRESENTING ISLAM

4 February - 27 May 2017

Allard Pierson Museum

UNIVERSITY OF AMSTERDAM ALLARD PIERSON MUSEUM BIJZONDERE COLLECTIES

April | **Allard Pierson Lecture**

The Positioning of the Past: The Genesis of the Jewish Museum in Amsterdam

<http://aihr.uva.nl/content/events/lectures/201/04/cahen-allard-pierson-lecture.html>

Mei | **Cast Witnesses** door Sarah van Lamsweerde

www.allardpiersonmuseum.nl/gedeelde-content/evenementen/evenementen/2017/05/cast-witnesses.html

Juni | **APmededelingen 114/115: de vernieuwde Hellenistische afdeling gepresenteerd**

www.allardpiersonmuseum.nl/collectie-onderzoek/semi-permanenten-presentatie/van-alexander-tot-cleopatra/klasseke-wereld.html

Juli | **Kinderactiviteiten in de zomervakantie: verover je eigen wereldrijk!**

www.allardpiersonmuseum.nl/gedeelde-content/nieuws/nieuwsberichten/2017/07/kom-naar-het-allard-pierson-museum-in-de-zomervakantie.html

Augustus | **Vrienden kiezen hun favoriete object**

www.allardpiersonmuseum.nl/gedeelde-content/nieuws/nieuwsberichten/2017/09/vrienden-apm.html

*Naam : Titia Voule
Vriend van : Grieks Paardje*

September | **Opening van de tentoonstelling *Crossroads*.**
Reizen door de Middeleeuwen

<https://cemec-eu.net/cms/?p=299>

Oktober | ArcheoHotspots winnen de Grote Archeologieprijs

www.allardpiersonmuseum.nl/gedeelde-content/nieuws/nieuwsberichten/2017/10/archeohotspots-archeologieprijs.html

November | **Live restauratie van een Egyptische mummiekist**

www.allardpiersonmuseum.nl/gedeelde-content/nieuws/nieuwsberichten/2017/11/mummiekist-restauratie.html

December | **Nieuwe aanwinst: Etruskische kan**

www.academia.edu/35805358/_De_man_met_de_hamer_op_een_Etruskische_bronzen_prachtkan._Allard_Pierson_Mededelingen_116_2017_pp._5-13

Missie

Het Allard Pierson Museum is het archeologiemuseum van de Universiteit van Amsterdam. We tonen de betekenis van oude beschavingen voor de hedendaagse Europese cultuur op een actuele en uitdagende manier. Dat doen we voor een zo groot mogelijk geïnteresseerd publiek, aan de hand van een archeologische topcollectie en in samenwerking met talentvolle studenten en excellente onderzoekers.

Inleiding

In 2017 werd het Allard Pierson Museum onderdeel van de Rode Loper, de historische entree van de Gemeente Amsterdam. De Oude Turfmarkt, jarenlang een parkeerplaats voor touringcars, is veranderd in een autovrije stadsboulevard die de allure en grandeur van de binnenstad versterkt. Dit wierp meteen zijn vruchten af: de touringcars zijn verdwenen waardoor ons museum veel beter zichtbaar is geworden, dagjesmensen en toeristen flaneren langs het water en het aantal selfies met ons gebouw als achtergrond is zienderogen toegenomen.

Ook binnen ons pand was er in 2017 sprake van continuïteit en vernieuwing. Aan het begin van het jaar presenteerden we onze plannen om met Bijzondere Collecties, onze collega's en burens aan de Oude Turfmarkt, samen te gaan opereren onder de nieuwe naam Allard Pierson. Dit nieuwe museum en instituut op het kruispunt van cultureel erfgoed, onderwijs en onderzoek wil een brug slaan tussen wetenschap en samenleving. We zijn hard aan het werk om deze plannen werkelijkheid te laten worden, zodat we eind 2019 dit nieuwe instituut zullen kunnen presenteren.

Gedurende 2017 het Allard Pierson Museum opnieuw op allerlei gebieden actief. Belangrijkste wapenfeit was de tentoonstelling *Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen*, die voortkomt uit het door de EU gefinancierde internationale samenwerkingsproject CEMEC en in het Allard Pierson Museum aan een mooie reis door Europa begon. De opening van deze grote tentoonstelling over de Late Oudheid en de vroege Middeleeuwen werd verricht door Geert ten Dam, voorzitter van het College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam, in aanwezigheid van de ambassadeurs van Griekenland, Egypte en Hongarije. Intussen reisde onze tentoonstelling *Sicilië en de zee* vanuit Kopenhagen door naar Bonn, waarmee dit project over onderwaterarcheologie zijn vijfde en laatste venue beleefde, en maakten we met onze partners binnen het COBBRA-consortium plannen voor nieuwe reizende tentoonstellingen.

Ook werden in 2017 twee nieuwe ArcheoHotspots geopend. In vier jaar tijd zijn de ArcheoHotspots, een initiatief van het Allard Pierson Museum, een succesvol concept gebleken: in de Nacht van de Geschiedenis 2017 kregen Wim Hupperetz en landelijk projectleider Marjolein Woltering de Grote Archeologieprijs uitgereikt in het Rijksmuseum, voor de vertaling van archeologie naar een groot publiek.

Ondertussen ging het werk aan de verbouwing en herinrichting van ons museum door, mogelijk gemaakt door een schenking van de BankGiro Loterij, het Mondriaan Fonds, het vsbfonds, Stichting Dioraphte en het Amsterdams Universiteitsfonds. Het museum is deze fondsen en schenkers zeer dankbaar voor hun financiële steun die ervoor zorgt dat we onze ambitieuze plannen nu echt kunnen

gaan verwezenlijken. De herinrichting van de museumzalen, waarin we nadrukkelijk samenwerken met Bijzondere Collecties, kent een gestaag en tempo en zo konden we in 2017 dan ook de nieuwe Hellenistische afdeling presenteren, evenals het Etruskische Kabinet.

De vernieuwing van het Allard Pierson Museum is een proces van lange adem waarin we al een aantal jaren kleine stappen voorwaarts zetten. Nieuwe projecten en gesprekken met partijen (binnen en buiten de UvA) die het museum verder willen helpen gaan door, en we zijn blij dat we binnen de UvA, binnen Amsterdam ook (inter)nationaal zo veel verbindingen leggen en partnerships aangaan. De Vrienden van het Allard Pierson Museum vormen een onmisbaar draagvlak voor het museum, en blijven de drijvende kracht achter grotere verwerkingen. Museum en Vrienden trekken samen op in het vergroten en realiseren van de ambities van het museum.

De onderzoeksoutput laat het jaar 2017 wederom een stijging zien, doordat de conservatoren veel produceerden en doordat de projecten Connecting Early Medieval European Collections (CEMEC) en meSch veel conference papers opleverden. Ook onze gastonderzoekers leveren een belangrijke bijdrage aan de wetenschappelijke output. De meerjarige EU-subsidies vormen een belangrijk onderdeel van de eigen inkomsten, waarmee we tevens extra activiteiten kunnen uitvoeren.

De bedrijfsvoering laat een evenwichtig personeelsbestand zien dat groeit als gevolg van projecten. Ook zijn er dit jaar vanuit UvA Erfgoed meer fte's van Publiekszaken aan APM toegerekend dan in voorgaande jaren. Het aantal vrijwilligers is stabiel en komt voor het belangrijkste deel voor rekening van de ArcheoHotspot Amsterdam. De financiën van het museum laten een stabiel en evenwichtig beeld zien met een aandeel eigen inkomsten van 27% dat gebaseerd is op inkomsten via entrees, winkelopbrengst, meerjarige subsidies, eenmalige projectsubsidies en sponsoring.

In 2018 gaat de vernieuwing van het museum door. We gaan verder met de voorbereiding van de verbouwing en herinrichting, en wanneer *Crossroads* doorreist naar Athene maken wij ons op voor een tentoonstelling over vroege kleurenfotografie. En ook in 2018 zal de Noord-Zuidlijn openen, met het station Rokin vlak voor onze deur. We kijken dus uit naar het nieuwe jaar, maar presenteren eerst dit verslag over 2017. We hopen dat u ons elan en enthousiasme in dit jaarverslag terug zult vinden.

Wim Hupperetz, directeur van het Allard Pierson Museum

Lijst van samenwerkingspartners

Lijst van samenwerkingspartners in 2017 van het Allard Pierson Museum (instellingen en particulieren)

Samenwerkingspartners:

- binnen UvA/HvA: 16
- Nederland: 40
- internationaal: 45

Onderwijs & Onderzoek

Binnen UvA/HvA:

- Amsterdams Archeologisch Centrum
- Algemene Cultuurwetenschappen
- Amsterdam Institute for Humanities Research (AIHR)
- Conservering en restauratie
- Erfgoedstudies
- Klassieke talen
- Mediastudies
- Museumstudies
- Oude geschiedenis (ACASA)
- Religiestudies
- 4D Research Lab

Nederland:

- NHL Hogeschool Leeuwarden, Communication en Multimedia Design
- Universiteit Leiden
- Universiteit Utrecht
- Vrije Universiteit
- Reinwardt Academie, Amsterdam
- HOVO, Leiden
- Radboud Universiteit Nijmegen
- Opleiding Collectiebeheer HMC MBO Vakschool

Digital Museum Lab:

- Digitaal Erfgoed Nederland (DEN), Den Haag
- Waag Society, Amsterdam
- Lectoraat Crossmedia, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam

ArcheoLab/ArcheoHotspots:

- AWN – Vereniging voor Vrijwilligers in de Archeologie
- Bureau Monumenten en Archeologie, Amsterdam
- Nationale Archeologiedagen
- Museum het Valkhof, Nijmegen
- Reinwardt Academie, Amsterdam

Restauratie mummiekist:

- Rijksmuseum van Oudheden, Leiden

Internationaal

meSch:

- Digitaal Erfgoed Nederland (DEN), Den Haag
- eCTRL Solutions, Trento
- Fondazione Bruno Kessler, Trento
- Museon, Den Haag
- Museo Storico Italiano della Guerra, Trento
- University Carlos III Madrid
- University of Limerick
- University of Strathclyde, Glasgow
- University of Stuttgart
- Sheffield Hallam University, Sheffield
- Stichting Waag Society, institute for Art, Science and Technology, Amsterdam

COBBRA:

- Soprintendenza per i Beni culturali e ambientali del Mare, Palermo
- Ashmolean Museum of Art and Archaeology in Oxford
- Ny Carlsberg Glyptotek in Kopenhagen
- LVR-LandesMuseum Bonn
- Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis in Brussel
- Crown Fine Art, Amsterdam
- WBOOKS, Zwolle
- Labrys Reizen, Nijmegen
- NoHo, Dublin, Ierland
- Digitaal Erfgoed Nederland (DEN), Den Haag

CEMEC:

- LVR-LandesMuseum Bonn / University Bonn
- CNR (National Research Council), Rome
- Hungarian National Museum / Eötvös Lóránd University, Boedapest
- Byzantine and Christian Museum, Athene
- Institute of Iberian Archaeology / Museum of Jaen
- University College Dublin / National Museum of Ireland
- Ashmolean Museum Oxford
- Digitaal Erfgoed Nederland (DEN), Den Haag
- EVOCA, Italië
- NoHo, Dublin, Ierland
- Fraunhofer-IGD, Duitsland
- MOOBELS, Nederland

Edfu Connectie:

- Royal Ontario Museum, Toronto
- Ashmolean Museum, Oxford

- Ny Carlsberg Glyptotek, Kopenhagen
- August Kestner Museum, Hannover
- Universiteit van Athene
- The Getty Institute, Los Angeles
- Fondation Gandur pour l'Art, Genève

Andere samenwerkingen

- Michael Gervers, University of Toronto
- Nationale UNESCO Commissie
- Nederlands Klassiek Verbond
- Pantar, Amsterdam
- Stichting Zenobia, Amsterdam

Tentoonstellingen: uitgaande bruiklenen

Binnen UvA/HvA:

- Maagdenhuis

Nederland:

- Boijmans van Beuningen, Rotterdam
- Natura Artis Magistra, Amsterdam
- Old University Library, Leiden
- Oude Kerk, Amsterdam

Internationaal:

- Caxia, Barcelona, Madrid
- Gallo-Romeins Museum, Tongeren
- Lokschuppen, Rosenheim
- Musee de Mariemont, Morlanwelz
- Louvre-Lens
- Reiss-Engelhorn Musea, Mannheim
- Metropolitan Museum of Art, New York

Tentoonstellingen: inkomende bruiklenen

Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen:

- Byzantijns en Christelijk Museum, Athene
- Hongaars Nationaal Museum, Boedapest
- Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, Brussel
- LVR-LandesMuseum, Bonn
- Museum van Jaén, Deelregering van Andalusië
- Museo de Jaén, Junta de Andalucía
- Koninklijke Bibliotheek, Den Haag
- Limburgs Museum, Venlo
- Tresoar, Leeuwarden
- Catharijneconvent, Utrecht

Ontmoeting met de Oriënt:

- Rijksmuseum, Amsterdam
- Koninklijke Bibliotheek, Den Haag
- Nationaal Archief, Den Haag
- Erfgoed Leiden en Omstreken
- Universitaire Bibliotheken Leiden
- Interliving.nl, Amsterdam

Collectie: langdurig bruikleengevers/schenkers

- Frans Leidelmeijer B.V.
- Rijksdienst Cultureel Erfgoed, Rijswijk
- Nationale Numismatische Collectie, De Nederlandsche Bank
- Rijksmuseum van Oudheden, Leiden
- Collectie J. de Wilde
- Anonieme schenkers

Fondsen en sponsors

Onze hartelijke dank gaat uit naar de volgende fondsen en sponsors die in 2017 diverse projecten van het Allard Pierson Museum hebben ondersteund:

Fondsen

Binnen UvA/HvA:

- Amsterdams Universiteitsfonds (AUF)
- Stichting Steunfonds Allard Pierson Museum

Nederland:

- BankGiro Loterij
- Mondriaan Fonds
- Stichting DOEN/Bankgiroloterijfonds
- Stichting Dioraphte
- Prins Bernhard Cultuurfonds
- vsbfonds
- K.F. Hein Fonds

Internationaal:

- EU FP7
- Creative Europe

Sponsors

- Corendon Foundation
- Crown Fine Art

- Labrys reizen
- WBOOKS

Vrienden APM

Nederland:

- 821 leden
- 24 Senatoren

Internationaal:

- 91 leden

Onderwijs en onderzoek

Inleiding

Het Allard Pierson Museum is het archeologiemuseum van de Universiteit van Amsterdam. Het is in 1934 ontstaan als studiecollectie met een nauwe personele verbinding met de afdeling Mediterrane Archeologie van de Universiteit van Amsterdam. Sinds 1999 is het museum geen onderdeel meer van de Faculteit der Geesteswetenschappen en meer specifiek van het Amsterdams Archeologisch Centrum (AAC) waar de mediterrane archeologen onder ressorteren. Het museum wil een betekenisvolle en waardevolle plek zijn voor onderwijs en onderzoek. Daarom is sinds enkele jaren het beleid van het museum er concreet op gericht om weer meer als onderzoeksinstituut te gaan fungeren, uiteraard in samenwerking met de collega's van de Faculteit der Geesteswetenschappen. In het bijzonder richten we ons op de studierichtingen Archeologie, Museumstudies, Erfgoedstudies, Mediastudies en Conservering en Restauratie. Hier liggen op een breed terrein veel aanknopingspunten en kansen.

Het museum timmert ook flink aan de weg als werkplaats voor onderzoek, zowel binnen de archeologie (de ArcheoHotspot) via twee door de EU gefinancierde internationale onderzoeksprojecten (meSch en CEMEC) en op het gebied van digitale museale presentaties (Digital Museum Lab, Meetups, MuseumCamp).

Op 10 februari hield directeur Wim Hupperetz zijn oratie aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, getiteld 'Het museum als medium van het geheugen: over de biografie van erfgoedcollecties'. Als bijzonder hoogleraar Nederlandse Cultuurgeschiedenis, en in het bijzonder de studie der voorwerpen, aan de faculteit der Geesteswetenschappen zal hij onderzoek verrichten naar voorwerpen en collecties als cultuurhistorische bron, met oog voor institutionele en wetenschappelijke ontwikkelingen in de kunst-, cultuur- en erfgoedsector. Dit zal leiden tot wetenschappelijke publicaties en eventueel tentoonstellingsconcepten en documentaties. Deze leerstoel is verbonden aan het interfacultaire onderzoeksinstituut CLUE+. Deze functie vervult hij naast zijn functie van directeur van het Allard Pierson Museum.

Op 7 april organiseerde het museum in samenwerking met het Amsterdam Institute for Humanities Research de veertiende Allard Pierson Lecture. Deze werd gegeven door Edward van Voolen en had de volgende titel: 'The Positioning of the Past: The Genesis of the Jewish Museum in Amsterdam'. De Allard Pierson Lectures hebben tot doel de aandacht te vestigen op actualiteiten in het academisch discours van Museum- en Erfgoedstudies.

Het Allard Pierson Museum is adviserend partner binnen het netwerk Canon van Nederland, een samenwerkingsverband van musea die met elkaar de veelzijdigheid van de geschiedenis van Nederland voor een breed publiek zullen tonen en vertellen. Het Allard Pierson Museum, het Rijksmuseum en de website www.entoen.nu dragen bij met content, programmering, onderzoek en advies.

Lopende onderzoeksprojecten

Connecting Early Medieval European Collections (CEMEC)

CEMEC heeft tot doel een nieuw business model te ontwikkelen voor duurzame samenwerking tussen museale en erfgoedinstellingen enerzijds en technische onderzoeksinstituten en bedrijven anderzijds. In dit netwerk participeren zeven vooraanstaande Europese museumcollecties en zes technische partners die gezamenlijk de reizende tentoonstelling *Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen (300-1000)* ontwikkelen.

Deze tentoonstelling, die zich richt op culturele uitwisseling, diversiteit en connectiviteit in de Vroege Middeleeuwen, was vanaf 15 september 2017 te zien in het Allard Pierson Museum. In 2018 reist de tentoonstelling door naar Athene en vervolgens naar Bonn, en in 2019 zal *Crossroads* te zien zijn in Brussel. Met deze reizende tentoonstelling als startpunt, streven de projectpartners naar het tot stand brengen van een langdurige samenwerking, met een permanente spin-off van onderzoeksresultaten, een gedeelde *pool* van kennis, *best practices*, digitale content en duurzame presentatietools.

De partners van het CEMEC-project

In 2017 kwam onder andere een verbeterde versie van de Cross Culture Timeline-applicatie tot stand, een interactieve presentatietool waarmee bezoekers van de Crossroads tentoonstelling op een panoramisch scherm hoogwaardige 3D scans, ander beeldmateriaal en beknopte informatie konden bekijken over de sleutelstukken uit de collecties van de deelnemende musea, en de manier waarop deze onderling verbonden zijn. In 2017 vonden drie bijeenkomsten plaats van het netwerk: in Boedapest (begin maart), Dublin (april) en Amsterdam (september, in aansluiting op de opening van de *Crossroads*-tentoonstelling). De bijeenkomst in Boedapest sloot aan bij de presentatie *Életre kelt avarok – Avars Revived* (6 maart-7 mei) die gemaakt was door het Hungarian National Museum over de periode van de vroege Middeleeuwen in de regio van het Karpatisch Bekken. Ter gelegenheid van deze presentatie werd een aantal holografische presentaties getest betreffende objecten uit de collectie van het Hongaarse museum, die vervolgens in verbeterde vorm konden worden ingepast in de tentoonstelling in Amsterdam. De bijeenkomst in Dublin stelde de collega's van alle betrokken instellingen in staat om de vroegmiddeleeuwse geschiedenis van deze regio – en de verbindingen met andere regio's – te verkennen en om met de Ierse maker van de Cross Culture Timeline van gedachten te wisselen over de verdere ontwikkeling van deze tool.

CEMEC wordt gefinancierd door het Creative Europe Programme van de Europese Unie (Creative Europe, EACEA Agency). Het Allard Pierson Museum/UvA (Faculteit FGW) is penvoerder en coördinator van het project.

COBBRA

Het internationale COBBRA-netwerk, een initiatief van het Allard Pierson Museum, is een duurzaam samenwerkingsverband van Europese topmusea in Kopenhagen, Oxford, Bonn, Brussel en Amsterdam (COBBRA), wetenschappelijke instituten, *outreach* organisaties en commerciële partijen. Het COBBRA-netwerk wordt gefinancierd door het Mondriaan Fonds. Dit samenwerkingsverband zal resulteren in een blauwdruk voor een nieuw businessplan voor musea, dat is gebaseerd op het uitwisselen van kennis, collecties en staf.

Onder het motto 'sharing is caring' worden objecten, kennis en expertise, stafleden en (digitale) content uitgewisseld teneinde recent onderzoek op het gebied van cultureel erfgoed beter over het voetlicht te brengen en een groter publiek te bereiken. Door de inzet van nieuwe media en digitale toepassingen zal bovendien aansluiting worden gezocht bij een nieuwe generatie museumbezoekers. Hierdoor zal dit project niet slechts resulteren in een bredere bekendheid van de betrokken partijen en collecties, maar ook aanzienlijk bijdragen tot een beter begrip van die collecties. Bovendien zal de intensieve samenwerking tussen de partners resulteren in een gedeelde 'pool' van kennis en expertise, hetgeen niet alleen de wetenschappelijke slagkracht en outreach capaciteit van de betrokken musea vergroot, maar ook resulteert in een rendabeler bedrijfsvoering van deze musea.

De eerste van een reeks tentoonstellingen die worden georganiseerd door het COBBRA-netwerk is *Sicilië en de zee*, die in 2017 verder reisde door Europa en was te zien in Kopenhagen en Bonn. Inmiddels zijn diverse nieuwe tentoonstellings-

projecten onderwerp van gesprek waardoor deze samenwerking in de komende jaren versterkt zal worden.

Digital Museum Lab

Het Digital Museum Lab op de tweede verdieping van het Allard Pierson Museum wordt gefinancierd door het Mondriaan Fonds en is een samenwerking tussen vier partners: het Allard Pierson Museum, DEN (Digitaal Erfgoed Nederland), de Waag Society en het lectoraat Crossmedia van de HvA. Via DEN is er afstemming met het netwerk Digitaal Erfgoed, via de Waag Society is er een stevige link met de creatieve industrie en via het lectoraat Crossmedia van de Hogeschool van Amsterdam is er kennis op het gebied van nieuwe mogelijkheden van media en versterking van de publieksbeleving.

Zie ook: www.meetup.com/Digital-Museum-Network-Amsterdam of volg via facebook: Digital Museum Lab. Het DML organiseerde verschillende meet-ups in het museum en op locatie. Zie ook www.facebook.com/allardpiersonmuseum/videos/1934529669912069/UzpfSTE2MjY3MTgxNzQyOTE5MMD6MTg2MDYwNTI3NzU2OTg1Nw/?type=3&theater

ArcheoHotspots

In vier jaar tijd zijn de ArcheoHotspots, een initiatief van het Allard Pierson Museum, een prijswinnend concept gebleken: in de Nacht van de Geschiedenis 2017 kregen Wim Hupperetz en landelijk projectleider Marjolein Woltering de Grote Archeologieprijs uitgereikt in het Rijksmuseum. Deze prijs wordt tweejaarlijks toegekend aan het project dat het beste inspeelt op het verbeelden van de archeologie richting het publiek.

ArcheoHotspots zijn de vooruitgeschoven post in de wereld van de archeologie. Ze bieden een kijkje in de keuken bij archeologische musea, opleidings- en studiecetra her en der in Nederland. Iedereen kan er gratis binnenlopen, aanschuiven voor het puzzelen met scherven of het laten zien van opgravingen uit de eigen achtertuin en een archeoloog raadplegen over het verhaal achter die vondst. Dankzij het publieke enthousiasme en een uitdijend netwerk van deskundigen en vrijwilligers zijn er nu 11 ArcheoHotspots in Nederland, evenals een pop-up hotspot die bijvoorbeeld bij festivals en markten ingezet kan worden. In dit project werkt het Allard Pierson Museum samen met AWN, Museum Het Valkhof, de Reinwardt Academie en de Nationale Archeologiedagen. ArcheoHotspots ontvangt financiële steun van het Mondriaan Fonds, het BankGiro Loterij Fonds en het vsbfonds.

In 2017 zijn twee nieuwe vaste ArcheoHotspots opengegaan: In het Oertijdmuseum in Boxtel en in Huis van Hilde in Castricum. De ArcheoHotspot in Utrecht is verhuisd van het Universiteitsmuseum naar Castellum Hoge Woerd en die in Nijmegen is verhuisd van het Archeologisch centrum Kam naar Museum Het Valkhof. Voor Alphen a/d Rijn is een vaste ontwikkeld in combinatie met het onderzoek naar de Romeinse *vicus* (dorp) aldaar. In 2017 heeft er een ArcheoHotspot pop-up op verschillende festivals en markten gestaan. Tijdens de Nationale Archeologiedagen is de pop-up hotspot vier keer ingezet. Archeo-

Opening van de ArcheoHotspot in het Oertijdmuseum Boxtel

Hotspots zijn echter niet alleen te vinden in musea en erfgoedhuizen maar ook online. In 2017 is met succes geëxperimenteerd met Facebook Live-uitzendingen vanaf opgravingen in Arnhem.

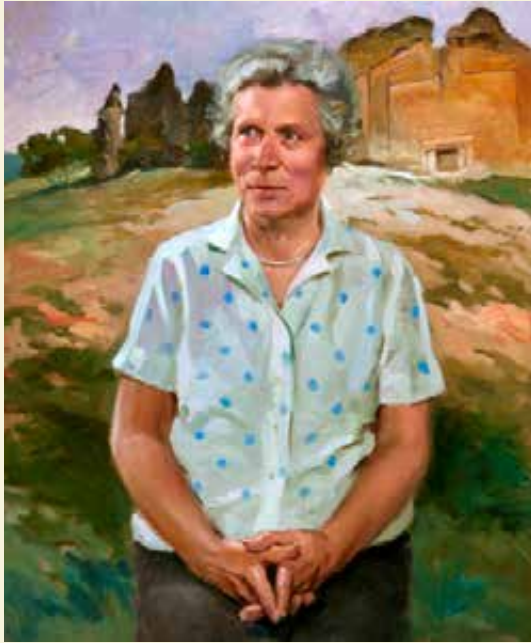
Pop-up ArcheoHotspot tijdens de Dag van de Noord-Nederlandse archeologie in Nuis

Voor de vrijwilligers van alle hotspots zijn trainingen georganiseerd: Hospitality en Didactiek en Wetgeving en Ethiek. Daarnaast vindt er drie keer per jaar een vergadering plaats met alle locatiecoördinatoren. In het najaar zijn de ArcheoHotspots gepresenteerd tijdens de Reuvensdagen (het grootste archeologiecongres in Nederland) en tijdens het congres 'Bürgerschäftliches Engagement am Limes' in Bonn.

Biografisch archiefonderzoek naar het leven en werk van prof.dr. Emilie Haspels

In het Allard Pierson Museum voert Filiz Songu archiefonderzoek uit dat zal resulteren in een publicatie over het leven en werk van prof.dr. Emilie Haspels (1894-1980). Emilie Haspels was de eerste vrouwelijke hoogleraar archeologie aan de Universiteit van Amsterdam en de eerste vrouwelijke directeur van het Allard Pierson Museum. Voor en na de Tweede Wereldoorlog leidde zij expedities naar de onbekende binnenlanden van Midden-Anatolië. Haspels is opgenomen in de uitgave *1001 vrouwen uit de Nederlandse geschiedenis* (2013).

Doel van dit biografisch onderzoeksproject is om haar rol als vrouwelijke pionier te belichten, en het belang van haar werk voor de wetenschap te duiden. Hiermee wordt voor het eerst systematisch biografisch onderzoek gedaan naar haar leven en werk, op basis van rijk archiefmateriaal waarvan een deel pas onlangs beschikbaar is gesteld. Centraal in het onderzoek staan de netwerken waarvan ze deel uitmaakte, en een aantal bepalende perioden in haar leven en carrière, zoals haar gedwongen verblijf in Istanbul tijdens de Tweede Wereldoorlog en haar veldwerk in Anatolië, Turkije. Hier deed ze niet alleen archeologische ontdekkingen, maar beschreef ook de gewoonten en tradities van lokale bevolkingsgroepen. Op die manier documenteerde zij een wereld die

Portret van oud-directeur Emilie Haspels door Bert Lustenhouwer (2016)

inmiddels niet meer bestaat. Het project zal resulteren in een Nederlandstalige boekpublicatie waarvoor het Allard Pierson Museum garant zal staan. Deze zal zich richten op een algemeen lezerspubliek met interesse in biografieën en geschiedenis, maar wil ook een bijdrage leveren aan de wetenschapsgeschiedenis en de vrouwengeschiedenis. Dit onderzoek wordt gefinancierd door het Prins Bernhard Cultuurfonds, het Amsterdams Universiteitsfonds en de Corendon Foundation.

Opgraving Tell Ibrahim Awad

Sinds 2011 zijn onder auspiciën van het Allard Pierson Museum opgravingswerkzaamheden uitgevoerd op Tell Ibrahim Awad, een lage ruïneheuvel (Arabisch: *tell*) op een afgelegen plek in het centrale deel van de oostelijke Nijldelta. Dit werd mogelijk gemaakt door een subsidie van de Nederlands Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). Eveneens met dank aan NWO kon het project in 2016 met een jaar verlengd worden, zodat we een samenwerkingsproject konden starten in Hierakonpolis met het British Museum.

Links: De opgravingsgssite in Hierakonpolis. Rechts: Renee Friedman (leiding), Lamia Hadidi (restauratrice), Liam McNamara (Ashmolean Museum), Wim Hupperetz en Willem van Haarlem.

In november is een opgravingsseizoen georganiseerd. Er is een Predynastisch graf (ca. 3200-3000 v.Chr.) in een al eerder bekend grafveld gevonden en onderzocht. Hoewel het graf al in de Oudheid was geplunderd, was er genoeg van de inhoud overgebleven om een beeld te krijgen van de oorspronkelijke toestand. Het bestond uit een rechthoekige groeve van 3 x 6 m in het woestijnzand, met wanden van tichelsteen, en met een bovenbouw van hout en riet. De vondsten bestonden uit menselijke en dierlijke botrestanten, aardewerk, vuurstenen gereedschap en resten van koperen en ivoren objecten, waaronder een zeldzaam bewerkt ivoren mesheft. Tegelijkertijd heeft er in hetzelfde grafveld een succesvol onderzoek plaatsgevonden met zg. *Ground Penetrating Radar* om op een non-invasieve manier anomalieën (lees grafkuilen) in de ondergrond te lokaliseren. Het project is eind 2017 afgesloten.

meSch

Sinds februari 2013 is het Allard Pierson Museum onderdeel van het internationale onderzoeksproject meSch, dat wordt gefinancierd door de Europese

Unie, als onderdeel van het Seventh Framework Programme (FP7) onder nummer 600851. Het project liep tot februari 2017. Het had tot doel een serie gereedschappen te ontwikkelen voor musea, waarmee conservatoren en tentoonstellers zelf digitale tentoonstellingselementen kunnen maken. Binnen meSch staan het fysieke en virtuele object centraal. De drie speerpunten van het project waren:

- Het (her)gebruiken en integreren van digitale collectie informatie
- Het introduceren en versterken van materialiteit bij het gebruik van digitale media
- Het aanbieden van een gelaagde en gepersonaliseerde museumbeleving

Twee promovendi van het departement Mediastudies van de UvA voerden binnen het meSch-project hun onderzoek uit. 2017 was een belangrijk jaar voor de twee werkpakketten waar het Allard Pierson Museum nauw bij betrokken is. Het museum leidt werkpakket 6, waarbinnen in 2015 verschillende Case Studies werden ontwikkeld om de meSch software en principes in de praktijk te testen. Daarnaast is het Allard Pierson Museum onderdeel van het team dat de evaluatie van de verschillende Case Studies verzorgt. Van 4 tot 8 maart vond de afsluitende reviewbijeenkomst plaats in Sheffield.

Het Petrie Perspectief

Het Allard Pierson Museum was een van de partners in het internationale onderzoeksproject *Het Petrie Perspectief*. Dit project houdt zich bezig met het wereldwijde verkeer van oudheden, in het bijzonder van het materiaal van een aantal opgravingen in Egypte door de vermaarde Britse archeoloog W. Flinders Petrie, tussen 1880 en 1920. Het project werd gefinancierd door het Mondriaan Fonds en werd gecoördineerd door Wim Hupperetz en Willem van Haarlem. In 2017 is *Het Petrie Perspectief* als project afgesloten. De resultaten van het

onderzoek zijn permanent te zien in het Verzamelaarskabinet in het Allard Pierson Museum.

Zie ook: www.allardpiersonmuseum.nl/collectie-onderzoek/onderzoek/het-petrie-perspectief/het-petrie-perspectief.html en <http://egyptartefacts.griffith.ox.ac.uk/?q=objects-petrie-excavations-allard-pierson-museum-results-petrie-perspective-project>

Bestandscatalogi Egyptische Terracotta's en Romeins Glas

René van Beek werkt aan de catalogus van de collectie Romeins glas in het museum. Branko van Oppen en Robert Lunsingh Scheurleer hebben het manuscript van de bestandscatalogus van de Grieks-Romeins Egyptische terracotta's medio januari 2017 ingediend. Zij hebben sinds april 2013 samen gewerkt aan de bestudering en beschrijving.

Horus op een pauw, een van de Grieks-Romeinse terracotta's uit Egypte.

De Edfu Connectie

Het project 'De Edfu Connectie' heeft geleid tot de integrale ontsluiting van ca. 800 zegelafdrukken uit Hellenistisch Egypte in de verzameling van het Allard Pierson Museum en het Royal Ontario Museum te Toronto. In januari werd in Amsterdam een expertmeeting georganiseerd in de vorm van een workshop voor museumprofessionals over het presenteren en dissemineren van de resultaten van het onderzoek. In februari presenteerden studenten van de Hogeschool van Amsterdam case studies voor het presenteren van de zegelafdrukken, die hebben geresulteerd in een presentatie van de Amsterdamse zegels in ons museum. Het Edfu-project werd gesubsidieerd door het Mondriaan Fonds. In dit project, geleid door Branko van Oppen, werkt het Allard Pierson Museum samen met zeven internationale partners: het Royal Ontario Museum in Toronto, de Ny Carlsberg Glyptotek in Kopenhagen, Museum August Kestner in Hannover, Fondation Gandur pour l'Art in Geneve, het J. Paul Getty Museum in Los Angeles, de Universiteit van Athene en het Ashmolean Museum in Oxford. Het project

werd in 2017 afgesloten. Een samenwerkingsproject, het SigNet Consortium, is in het leven geroepen voor het vergaren van Hellenistische zegelafdrukken in een online beeldbank. Bij dit project zijn de universiteiten van Parijs-Nanterre, Lyon en Turijn betrokken, alsmede het Kelsey Museum (Ann Arbor, Michigan) en de American Numismatic Society (New York).

Zie ook: www.allardpiersonmuseum.nl/collectie-onderzoek/onderzoek/edfu-connection/edfu-connection.html.

Live restauratie mummiekist

Vanaf eind november werkte Helbertijn Krudop, restaurator van het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden, aan de restauratie van een mummiekist uit het oude Egypte. Deze live restauratie was een pilot van een nieuwe afdeling in het Allard Pierson Museum: Allard Pierson Live, en vond plaats in een speciaal ingericht tijdelijk restauratieatelier. Bezoekers konden vragen voor de restaurator achterlaten op een krijtwand bij het atelier. De antwoorden van de restaurator werden gedeeld via social media. De restauratie was ook volgen via Instagram, Twitter en via de Facebook-pagina van het Allard Pierson Museum.

Tijdens de kerstvakantie stond de familieprogrammering in het teken van deze live restauratie. Van 2 tot en met 5 januari konden kinderen mummies en andere griezels komen knutselen en op zondag 7 januari gaf Helbertijn Krudop een familielezing. De restauratie van de mummiekist en van de kartonnage werd mogelijk gemaakt door het Jaarfonds van het Amsterdams Universiteitsfonds (AUF).

Restauratie Koptische weefsels

De collectie Koptische weefsels is een van de verborgen schatten van het Allard Pierson Museum. Het materiaal is zeer lichtgevoelig, en als gevolg daarvan zijn er strenge eisen op het gebied van beheer en behoud. In de voorbereiding van de tentoonstelling *Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen* zijn in samenwerking met de afdeling Conservering en restauratie Cultureel Erfgoed van de Universiteit van Amsterdam twaalf Koptische weefsels, variërend van een linnen fragment tot

een rode tuniek, geconserveerd en geschikt gemaakt voor presentatie. Restauratie en conservering werden uitgevoerd door Emmy de Groot (Capaciteitsgroep Conservering en Restauratie UvA). De twaalf objecten waren te zien in de tentoonstelling *Crossroads*. Blikvanger was de herontdekte Koptische rode overtuniek van wol, daterend uit de 6de-8ste eeuw. Het is een uniek exemplaar, waarschijnlijk gedragen in combinatie met een ondertuniek met lange mouwen. De banden die langs de hals, schouders en armsgaten zijn aangebracht, laten Sassanidische invloed zien. Ook de versiering van deze banden, met motieven en afbeeldingen van dieren die steeds herhaald worden, is een imitatie van Sassanidische zijden stoffen.

Deze restauratie is gefinancierd door een bijdrage uit het Barbas-van der Klaauw Fonds van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Egyptische rode overtuniek, l. 130 cm, 6de-8ste eeuw.

Onderwijsactiviteiten

Het Allard Pierson Museum participeert op verschillende manieren in het onderwijs van de Universiteit van Amsterdam. Studenten van de UvA en HvA hebben gratis toegang, en de staf van het museum participeert in collegereeksen en begeleidt studenten bij onderzoek en stages.

René van Beek

- Was betrokken bij veel onderwijs voor studenten voor diverse opleidingen (UvA Archeologie, Geschiedenis, Conservation and Restoration of Cultural Heritage, Kunstgeschiedenis; bouwkunde TU Delft; aardewerkpractica van de VU en de UvA). Hij gaf hoorcolleges over Etrusken en Romeinen voor de studenten kunstgeschiedenis en hij gaf onderwijs in de masterwerkgroep 'Museum, Public and Archaeology' (ACASA).

- Hij ontving veel groepen studenten van verschillende vakgroepen en universiteiten.
- Hij verzorgde een inleiding bij de heringerichte Romeinse afdeling voor docenten voortgezet onderwijs (23 juni) en selecteerde diverse bruiklenen (aardewerk uit Etrurië en Noord-Afrika) voor onderwijs aan de master Conservering en restauratie.

Marieke van den Doel

- Begeleiding van twee stagiairs: Carla Pluymen (Kunstgeschiedenis, UvA) en Nadiah de Kock (Reinwardt Academie) en een trainee (Inge Hoffmann, Kunstgeschiedenis RUN)) ten behoeve van de realisatie van de tentoonstellingen ‘Oorsprong van Rome. Mythe en Werkelijkheid’ (in voorbereiding) en ‘Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen’.
- Begeleiding bij twee snuffelstages.

Willem van Haarlem

- 9 februari: masterclass ‘Egyptische faience’ op het Museum voor studenten restauratie-opleiding UvA

Wim Hupperetz

- 10 februari: ‘Het museum als medium van het geheugen: over de biografie van erfgoedcollecties’, Oratie Vrije Universiteit
- 18 mei en 9 juni: overleg met Eric Wetzels, PhD kandidaat

Geralda Jurriaans-Helle

- 15 februari: College over Grieks aardewerk voor studenten van de Roosevelt Academy, Middelburg

Caroline Verweij

- 11 april 2017: Workshop ‘From Scratch’
- 12 mei 2017: Digital Museum Lab – Students at work!
- 30 juni 2017: Meet-up games – Let’s learn (talks) & Play (@Indigo)!
- 27 oktober 2017: Digital Museum Lab – Prototyping Party

Deelname aan wetenschappelijke meetings/congressen/symposia

René van Beek

- 2 en 3 feb congres ‘Replica Knowledge. Histories, Processes and Identities’, Berlijn
- 31 oktober onderzoek met XRF-methode van de bronzen Etruskische snavelkan

Diederik Burgersdijk

- 3 februari 2017: moderator bij ‘Oud-Grieks’ door drs. Marco Poelwijk, serie ‘Over Oude Talen’, Taalhuis Amsterdam
- 8 februari 2017: ‘Verlangen naar Constantijn. Rome in de vroege vierde eeuw’, Eisma Conferentie, jaarbeurs Utrecht.

- 17-18 februari 2017: ‘Constantine’s Arch: a Reassessment in the Light of Textual and Material Evidence’, Emperor and Emperors in Late Antiquity: Images, Narratives and Ceremonies, University of Navarra, Pamplona.
- 3 maart: moderator bij ‘Arabisch’ door Prof. dr. Kees Versteegh, serie ‘Over Oude Talen’, Taalhuis Amsterdam.
- februari-maart 2017: lezing ‘Livius en de koningen van Rome’, Nederlands Klassiek Verbond (Hilversum: 14 februari; Amsterdam: 6 maart; Leiden: 8 maart, Utrecht: 9 maart, Alkmaar: 16 maart; Groningen: 23 maart).
- 10 maart: organisatie en presentatie NKV studiedag en Homerusprijsuitreiking bij Rijksmuseum van Oudheden, Leiden.
- 14 maart 2017: moderator bij ‘Religieus fanatisme in de oudheid’, Spui25, Amsterdam
- 7 april: moderator bij ‘Latijn’ door Prof. dr. Harm Pinkster, serie ‘Over Oude Talen’, Taalhuis Amsterdam
- 25 april 2017: moderator bij ‘Fascisme in Nederland’, Spui25, Amsterdam
- 26-29 april 2017: lezing ‘Time and Narrative in the Latin Panegyrics’, Narratology in Late Antiquity, The Classical Association, University of Kent / Open University, UK.
- 8 mei 2017: moderator bij ‘Egyptomanie’, Spui25, Amsterdam
- 12 mei: moderator bij ‘Hebreeuws’ door Prof. dr. Irene Zwiep, serie ‘Over Oude Talen’, Taalhuis Amsterdam.
- 17 mei 2017: moderator bij ‘Nederlands Brazilië’, Spui25, Amsterdam
- 25-26 mei 2017: lezing ‘Rhetoric and Historiography in Late Antiquity’; ‘Rhetoric and Philosophy in Late Antiquity’, Masterclass for PhD students, Università di Bologna.
- 15 juni 2017: lezing ‘Een parel uit de schatten van Jan Six: hoe de Caesarcodex in Amsterdam kwam’, symposium ‘Jan Six and Rembrandt’, georganiseerd ter gelegenheid van tentoonstelling in Rembrandthuis door de Kunsthistorische kring, Radboud Universiteit.
- 23 juni 2017: moderator bij ‘70 jaar Holland Festival, Spui25, Amsterdam
- 27-29 juli 2017: lezing ‘Space in Latin Panegyric’, International Society for the History of Rhetoric, Londen, Verenigd Koninkrijk.
- 18-19 september 2017: lezing ‘The Classical Debate about Rhetoric and Historiography in the Historia Augusta’, conferentie ‘Rhetoric and Historiography in Late Antiquity (AD 300-600)’, Universiteit van Gent, Belgium.
- 30 september organisatie ‘Innovatie in de oudheid’, Nederlands Klassiek Verbond, Museum Het Valkhof, Nijmegen.
- 5 oktober 2017: moderator bij ‘Frank Lodeizen’, Spui25, Amsterdam
- 23-25 oktober: lezing ‘Valerius Maximus in Late Antiquity’, conferentie ‘Valerius Maximus: 25 Years After Bloomer’, University of Cape Town, Zuid-Afrika.
- 10 december 2017: lezing ‘Martialis boek 1: de waanzin van Rome’, ter gelegenheid van boekpresentatie door Uitgeverij Damon bij Rijksmuseum van Oudheden, Leiden.

Anne Doebele

- 2-5 mei: IADA congres, Oslo

Marieke van den Doel

- 12 januari: CEMEC, meeting for curators, Allard Pierson Museum, Amsterdam (organisatie)
- 30 januari: Oratie 'Museum als medium van het geheugen. Over de biografie van erfgoedcollecties', prof. Wim Hupperetz, Vrije Universiteit Amsterdam.
- maart: CEMEC, meeting for all partners, opening exhibition 'Avars revived / Eletrekelt Avarok', National Museum Budapest, Hungary (organisatie)
- april: CEMEC, National Museum Presentation, National Museum of Ireland, Dublin, Ireland (organisatie)
- 4 mei: Workshop 'The Material Dimensions of Myth in the City of Rome', Koninklijk Nederlands Instituut te Rome.
- 25 juni : Oratie 'Een wereldse kunst', prof. Thijs Weststeijn, Universiteit Utrecht.
- 29 juni: 'Wat mooi is, is geheim. Iets over kunstliefde en kunstgeschiedenis', Afscheidsrede prof. Peter Hecht, Universiteit Utrecht.
- 29 juni: Oratie 'De kracht en onmacht van verbonden zijn. Objecten, globalisering en het ontstaan van de Romeinse wereld', prof. Miguel John Versluys, Universiteit Leiden.
- 15 juli : CEMEC, meeting for all partners, opening tentoonstelling 'Crossroads. Travelling through the Middle Ages'.
- 8 december : A symposium in honour of Jeroen Stumpel, en afscheidsrede prof. Jeroen Stumpel, Universiteit Utrecht.
- 11 december: NIKI-symposium 'De artistieke uitwisseling tussen Italië en De Nederlanden op papier', Catharijneconvent Utrecht.

Laurien de Gelder

- Presentatie 'The Santa Prisca Project': Histories of Archaeology Research Network (Zweeds Instituut, Rome)
- Presentatie 'The Santa Prisca Project': Dutch Archaeological Research in the Mediterranean and the Near East (Vrije Universiteit, Amsterdam)
- Presentatie 'The Santa Prisca Project': Archaeological Forum (Leiden Universiteit)
- Presentatie 'The Santa Prisca Project': Nascholingscursus 'De Romereis', Eisma Edumedia (Jaarbeurs, Utrecht)

Willem van Haarlem

- Vanaf mei: werkgroep inrichting Tijdvakzalen II-III, met L. de Gelder, D. Meijer en G.J. van Wijngaarden
- 29 en 30 juni: werkbezoek aan het Ägyptisches Museum in München i.v.m. Von Bissing-project, met W. Hupperetz en P. Retèl
- 10 tot 15 september: 'Origins.6 – International Conference on Predynastic and Early Dynastic Egypt' in Wenen.
- 20 oktober: de 45e Egyptologendag in Nijmegen

- 1 november tot 1 december: Verblijf in Egypte, opgraving Hierakonpolis met W. Hupperetz

Wim Hupperetz

- 19 januari: Edfu-symposium, Allard Pierson Museum
- 16 februari: werkbezoek Yu Zhang
- 28 februari-2 maart: CEMEC-meeting, National Hungarian Museum, Budapest
- 4-8 maart: afsluitende review meSch-project in Sheffield
- 13-14 maart: werkbezoek Badisches Landesmuseum Karlsruhe
- 20-21 maart: werkbezoek Landesmuseum Braunschweig
- 19-21 april: CEMEC-meeting Dublin
- 28 april: bijeenkomst Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur
- 31 mei: Symposium 'Internationale Tentoonstellingsprojecten' ter gelegenheid van het afscheid van Marian Schilder
- 19 juni: Diversiteit conferentie Gemeente Amsterdam
- 29-30 juni: werkbezoek Ägyptisches Museum, München
- 21 juli: werkbezoek Drents Museum, Assen
- 24 augustus: werkbezoek Six Huis met conservatoren Allard Pierson Museum
- 15 september: CEMEC-meeting Amsterdam
- 29 september: werkbezoek MAS Antwerpen, KMKG, Brussel
- 5 oktober: Deelname aan Museumcongres Museumvereniging, Haarlem
- 1-11 november: opgravingscampagne Hierakonpolis (University Oxford), Egypte
- 16 November: Reuwendagen, Leiden
- 17 november: Uitreiking Johannes van Dam Prijs
- 23 november: Afscheidscollege Jos Biemans

Geralda Jurriaans-Helle

- 31 mei: Symposium 'Internationale Tentoonstellingsprojecten' ter gelegenheid van het afscheid van Marian Schilder
- 16 juni: Bijeenkomst Queering the collections, Reinwardt academie
- 12 mei: BABESCH symposium 'Crises in de Méditerranée. De gevolgen voor het Nederlandse en Vlaamse archeologisch onderzoek'
- 29 september: Oratie Miguel John Versluys, Leiden
- 4 oktober: Verdediging van proefschrift *Composition in Athenian black-figure vase-painting: The 'Chariot in profile' type scene* in de Aula van de UvA.
- 28 november: Byvancklezing door Roger J.A. Wilson in Rijksmuseum van Oudheden te Leiden

Ron Leenheer

- 10 april: Symposium 'Waar draait het om? Een veilig klimaat voor duurzaam erfgoed beheer', Eindhoven

Lindsay Morehouse

- 28 March- 1 April: Theoretical Roman Archaeology Conference (TRAC), Durham. Speaker
- 2 September: European Association of Archaeologists (EAA), Maastricht. Session Organizer.

- 3-5 November: Contemporary and Historical Archaeology and Theory Conference (CHAT). Amsterdam, Organizing committee and session chair.

Branko van Oppen

- 19 januari: ‘The EDFU Connection’, expert meeting & workshop, Allard Pierson Museum
- 23-28 januari: AIUCD Congres, Sapienza Universiteit van Rome
- 10 mei: ‘The Classical World in Context’, Getty Villa Worksop, Los Angeles
- 7-9 september: ‘La féminité dans les arts Hellénistiques’, congres ENS de Lyon
- 9-13 oktober: ‘Epidoc & Sigillography’, workshop, Cologne Autumn School, Universiteit Keulen

Jorrit Kelder

- 18-19 April: Art and Materiality Symposium, Getty Research Institute, Los Angeles
- 14 oktober: Organisatie –samen met dr. W. J. I. Waal-van de expert meeting ‘From LUGAL. GAL to Wanax’, Leiden

Lindsay Morehouse

- 28 March- 1 April: Theoretical Roman Archaeology Conference (TRAC), Durham. Speaker
- 2 September: European Association of Archaeologists (EAA), Maastricht. Session Organizer.
- 3-5 November: Contemporary and Historical Archaeology and Theory Conference (CHAT). Amsterdam, Organizing committee and session chair.

Marjolein Woltering

- April en december: expertmeetings over ArcheoHotspot in Heerlen
- 7/8 september: EAA congress Maastricht – deelnemer
- 13 oktober: opening van de Nationale Archeologiedagen
- 16/17 november: Reuwendagen, Leiden
- 21 november: Limestagung, Bonn

Afdeling Beheer en Behoud

- 23 november: workshop CHV Waterschade, Hermitage Amsterdam
- Juni en 13 oktober: workshop Train the trainer: koerieren, Rijksmuseum Amsterdam
- 2017: cursus Veilige Luchtvracht, Amsterdam
- 2017: workshop CHV-medewerker, Helicon
- 2017: workshop Art Handling, Helicon

Publicaties

Publicaties van het Allard Pierson Museum

In samenwerking met Uitgeverij WBOOKS verscheen de publicatie *Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen* bij de gelijknamige tentoonstelling die in september van start ging. Dit rijk geïllustreerde boek, het zevende deel in de Allard Pierson Museum Serie, werd net als de tentoonstelling in de pers zeer positief ontvangen:

‘Een wetenschappelijk juweel dat ook aantrekkelijk is voor een breed publiek’

– MUSEUMKIJKER

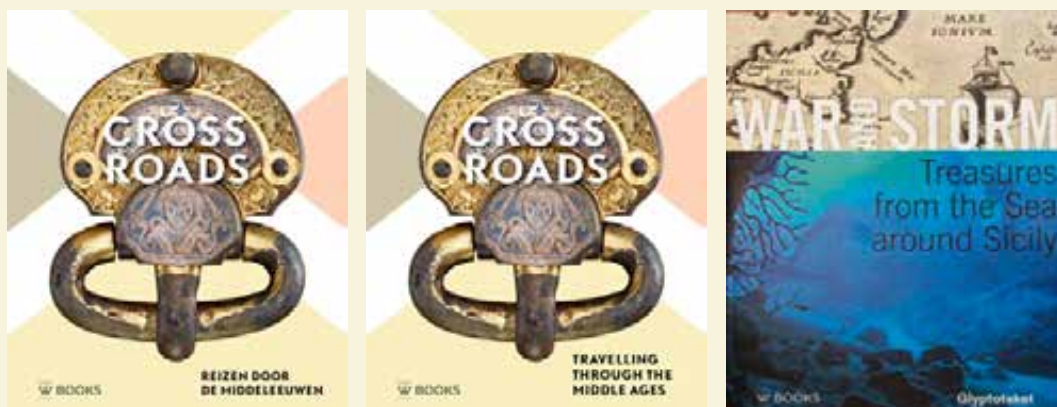
‘De catalogus is werkelijk piekfijn. Als u niet in de gelegenheid bent naar Crossroads te gaan, zorg dan in elk geval dat u die te pakken krijgt’

– JONA LENDERING, LIVIUS.NL

‘Het is een prachtige catalogus, zowel voor vaklieden alsook voor wie voor het eerst met de middeleeuwen kennismaakt’

– NBD BIBLION

De redactie bestond uit Maria Bormpoudaki, Marieke van den Doel, Wim Hupperetz, Faidra Kalafati, Lindsay Morehouse, Lynda Mulvin en Michael Schmauder, en de vormgeving was in handen van Miriam Schlick. Vanwege het internationale karakter van de tentoonstelling en het Europese interdisciplinaire samenwerkingsproject CEMEC verscheen deze uitgave ook in het Engels. De Senatoren van het Allard Pierson Museum ontvingen allen een gratis exemplaar. Van deel zes in de Allard Pierson Serie, *Sicilië en de zee*, werd een nieuwe Engelse uitgave gepubliceerd, ter gelegenheid van de Siciliëtentoonstelling in Ny Carlsberg Glyptoteket in Kopenhagen: *War and Storm. Treasures from the Sea around Sicily*.

In 2017 verschenen twee nummers van *APMededelingen*, het tijdschrift van de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum. Het dubbelnummer 114/115 werd gepresenteerd bij de opening van de nieuwe semipermanente presentatie ‘Grieken en Grootmachten’, en nummer 116 verscheen in december. Daarin werden de nieuwe Etruskische kan en twee Oud-Egyptische sjawabti’s gepresenteerd, aanwinsten die mogelijk gemaakt zijn door financiële steun van de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum.

In de zomer werd het Jaarverslag 2016 afgerond en geplaatst op de website van het museum: www.allardpiersonmuseum.nl/over-het-museum/missie-en-jaarverslagen/missie-en-jaarverslagen.html

Publicaties van medewerkers

René van Beek

- ‘Etruskisch kabinet met aandacht voor de grafcultuur’, in: *AllardPiersonmededelingen* 114-115, 26-31
- ‘Een huisaltaar of lararium’, in: *AllardPiersonmededelingen* 114-115, 4
- ‘Een Romeinse legionair’, in *AllardPiersonmededelingen* 116, 13
- ‘De man met de hamer’, in: *AllardPiersonmededelingen* 116, 5-14 (i.s.m. N. Steensma)
- ‘Iridescence – Boon or Burden’, in: *Glass with a Divine Touch* (cat. Frides Laméris) Amsterdam, 2017, p. 10-12

Marieke van den Doel

- Van den Doel, Marieke, ‘The Renaissance Approach of bringing Ancient Egypt back to Life. The Fresco Paintings of Pinturicchio in the *Appartamento Borgia*’, in: M.J. Versluys, K. Bülow Clausen and G. Capriotti Vittozzi (eds.), *Temple – monument – lieu de mémoire. The Iseum Campense from the Roman Empire to the Modern Age: historical, archaeological, and historiographical perspectives. Proceedings of the international conference held in Rome at the Royal Netherlands Institute in Rome (KNIR), the Accademia di Danimarca, and the Accademia d’Egitto*, May 25-27 2016, Rome, 2018, accepted.
- Van den Doel, M., ‘Sicily’s Role in Art History: the case of Antonello da Messina’, 2 pp., in: D. Burgersdijk e.a. (eds.) *War and Storm. Treasures from the Sea around Sicily* (exhibition catalogue), WBooks, 2017.
- Bormpoudaki, M., Van den Doel, M., Hupperetz, W., Kalafati, F., Morehouse, L., Mulvin, L. and M. Schmauder (eds.), *Crossroads. Travelling through the Middle Ages 300-1000 AD*, 207 pp., Zwolle, WBooks, 2017 (Nederlandse en Engelse editie)
- Van den Doel, M., ‘The Middle Ages. Thousand Years in Between’, in: Bormpoudaki, M., Van den Doel, M., Hupperetz, W., Kalafati, F., Morehouse, L., Mulvin, L. and M. Schmauder, *Crossroads. Travelling through the Middle Ages 300-1000 AD*, 207 pp., Zwolle, WBooks, 2017 (Nederlandse en Engelse editie)

Laurien de Gelder

- Gelder, L.I. de & S. Vennik, ‘Verzamelaars op tafel. De collectiegeschiedenis gevisualiseerd’, in: *Allard Pierson Mededelingen* 113, p. 7-9
- Weststeijn, A. & L.I. de Gelder, 2016 (forthcoming). ‘Digging Dilettanti: The First Dutch Excavation in Italy, 1952-1958.’ Manchester University Press
- Gelder, L.I. de & L. Kruijer, 2016. ‘Het Santa Prisca Project. Op zoek naar de wortels van de Nederlandse archeologie in Rome’, in: *Roma Aeterna* (jaargang 4, aflevering 1)

Willem van Haarlem

- The Papyrus Puzzle, or How to Unlock a Random Papyrus Collection? in: C. Derriks (ed), *Collections at Risk: New Challenges in a New Environment. Proceedings of CIPEG Brussels 2012, 117-210. Atlanta 2017*
- ‘Nieuwe leden van de koninklijke familie’, in *APmededelingen* 115 (2017), 2-4

Wim Hupperetz

- W. Hupperetz, *The Museum as Medium of Memory: On the Biography of Heritage Collections* (Amsterdam 2017) www.academia.edu/31370084/the_museum_as_medium_of_memory_on_the_biography_of_heritage_collections
- W. Hupperetz, ‘Het museum breidt uit – nieuwe aanpassingen aan het gebouw en aan de inrichting’, in *Allard Pierson Mededelingen* 114- 2017,1-4
- Maria Borboudaki, Wim Hupperetz, Faidra Kalafati, Lindsay Morehouse, Lynda Mulvin, Michael Schmauder, Marieke van den Doel, (eds.), *Crossroads – Travelling through Europe, AD 300-1000*, Zwolle 2017 (Nederlandse en Engelse editie)
- W. Hupperetz, L. Mulvin, M. Schmauder, ‘Introduction: Crossroads – Travelling through Europe, AD 300-1000’ in: Maria Borboudaki, Wim Hupperetz, Faidra Kalafati, Lindsay Morehouse, Lynda Mulvin, Michael Schmauder, Marieke van den Doel, (eds.), *Crossroads – Travelling through Europe, AD 300-1000*, Zwolle 2017, 8-15 (Nederlandse en Engelse editie)
- W. Hupperetz, ‘Early Medieval Europe in Modern Museum Presentation’ in: Maria Borboudaki, Wim Hupperetz, Faidra Kalafati, Lindsay Morehouse, Lynda Mulvin, Michael Schmauder, Marieke van den Doel, (eds.), *Crossroads – Travelling through Europe, AD 300-1000*, Zwolle 2017, 193-197 (Nederlandse en Engelse editie)
- 9 blogs: www.blogs-uva-erfgoed.nl/author/wimhupperetz/
- zie ook: <http://uva.academia.edu/WimHupperetz>

Geralda Jurriaans-Helle

- ‘Droevige dame’, in: *AllardPiersonmededelingen* 116, 4
- ‘Goden of mensen?’, in: *AllardPiersonmededelingen* 116, 25
- *Composition in Athenian black-figure vase-painting: The ‘Chariot in profile’ type scene*. Dissertatie, Universiteit van Amsterdam 2017
- ‘Addergebroed. Herinneringen aan de voor-Griekse moedergodin in de Griekse mythologie’, in: *Hermeneus* 89-5, 189-194.

Inge Kalle-den Oudsten

- ‘The Early Middle Ages: Christians, Castles and Charlemagne?’, blogpost op cemec-eu.net, 16 februari 2017. <https://cemec-eu.net/cms/?p=273>

Jorrit Kelder

- J. Kelder 2016: ‘Mycenae, Rich in Silver’, in: K. Kleber und R. Pirngruber (Eds.), *Silver, money and credit. Festschrift for Robartus J. van der Spek on occasion of his 65th birthday on 18 september 2014*. Leiden, NINO, pp. 309-319.

- J. Kelder and M. Poelwijk 2016: ‘The Wanassa and the Damokoro. A New Interpretation of a Linear B Text from Pylos’, in: *Greek, Roman and Byzantine Studies* 56.4, pp. 572-584.
- J. Kelder 2016: 5 entries to Roger S. Bagnall, Kai Brodersen, Craig B. Champion, Andrew Erskine, Sabine R. Huebner (eds.), *The Encyclopedia of Ancient History, Phase 2 Additions*, Oxford: Wiley-Blackwell: Nestor of Pylos, Therme in Lesbos, Iasos, Liman Tepe, Pellana in Lakonia.
- J. Kelder 2016: ‘Een paspoort uit de Late Bronstijd? Een nieuwe interpretatie van het houten diptiek uit het Uluburun-wrak’, in: *Tijdschrift Mediterrane Archeologie* 55, pp. 1-6.
- J. Kelder 2016: ‘De Trojaanse Oorlog: archeologie, tekst en epos’, in: *Tetradio* 24, pp. 7-23.

Lindsay Morehouse

- Inleidende teksten ‘Diversiteit’, ‘Connectiviteit’, ‘Vroegmiddeleeuws Europa nu’ in: M. Bormpoudaki, M. van den Doel, W. Hupperetz, F. Kalafati, L. Morehouse, L. Mulvin en M. Schmauder, *Crossroads. Reizen door Europa 300-1000 n.Chr*, Zwolle, WBOOKS, 2017 (Nederlandse en Engelse editie)

Branko van Oppen

- ‘Applicazioni digitali in campo archeologico: un progetto dell’Allard Pierson Museum di Amsterdam,’ in: S. Pennestrì (ed.), *Proceedings of the Second workshop ‘Medaglieri Italiani’*, ed. by (Rome, 2017), 193-199; i.s.m. Vincenzo Ria
- ‘Clay Seal Impressions from Ptolemaic Edfu’, in: *Quaderna Ticinesi* 46 (2017): 73-95; i.s.m. Catharine C. Lorber
- ‘Hindsight in Greek and Roman History’, in: *Athenaeum* 105 (2017): 385-388
- ‘Seleukid Royal Women’, in: *Bryn Mawr Classical Review* (2017): <http://bmcr.brynmawr.edu/2017/2017-06-22.html>
- ‘Van Alexander tot Cleopatra’, in: *APMededelingen* 114/115 (2017): 14-18
- ‘Verheven erotiek’, *APMededelingen* 114/115 (2017): 19-22
- ‘Verheven erotiek uit oud Egypte’, in: *Bulletin Vereniging Rembrandt* 27 (2017): 20-22
- ‘Ptolemeïsche zegelafdrukken uit Edfu’, in: *Ta-Mery* 10 (2018): 110-127

Lezingen en rondleidingen

René van Beek

- 2 en 3 februari lezing ‘Get them from the attic’, over de collectie gipsen beelden in het Allard Pierson Museum, congres ‘Replica Knowledge, Histories, Processes and Identities’, Berlijn
- 2 juni lezing tijdens het congres van platform Argos
- 9 september lezing op een congres over ‘gebruiksglas’, RMO Leiden
- In het museum diverse lezingen voor uiteenlopende gezelschappen (onder andere VVAPM, NKV).

Marieke van den Doel

- 4 mei lezing ‘Origins of Rome. Myth and Reality: an exhibition’, in: workshop *The Material Dimensions of Myth in the City of Rome*, Koninklijk Nederlands Instituut te Rome.
- 2 november lezing ‘De mythe van de donkere Middeleeuwen ontmaskerd’, met Wendelien van Welie, Academische Club, Universiteit van Amsterdam.
- Verschillende rondleidingen bij *Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen*.

Willem van Haarlem

- 22 maart: Lezing ‘Hierakonpolis 2016 – De opgraving die niet doorging’ in het Allard Pierson Museum.
- 12 mei: Lezing ‘Recente problematiek rond archeologische onderzoeksactiviteiten in Egypte’ op het symposium ‘Crisis in de Méditerranée: de gevolgen voor het Nederlandse en Vlaamse archeologisch onderzoek’ in het Allard Pierson Museum.
- 13 december: Lezing ‘Hierakonpolis 2017 – De opgraving die wel doorging’ in het Allard Pierson Museum

Wim Hupperetz

- 11 mei: ‘The integration of digital 3D content into the curatorial practice’, 2+3D Photography – Practice and Prophecies – Rijksmuseum
- 12 mei Lezing over Museumprojecten en politiek op afscheidsymposium Roald Docter, Babesch, Allard Pierson Museum
- 19 mei: ‘The digital heritage paradox: Virtual Multinodal Museums’ (ViMM workshop), Universidad Pompeu Fabra Barcelona.
- 29 mei: Inleiding Boekpresentatie Jos van Beurden: *Treasures in Trusted Hands- Negotiating the Future of Colonial Cultural Objects*, Museumcafé Bijzondere Collecties, UvA
- 1 juni: ‘The integration of digital 3D content into the curatorial practice, A 3D Perspective on Archaeological Remains – The Means and Value of 3D Visualization and Modelling’, University of Groningen
- 15-16 juni: workshop ‘Re-enactment Replication Reconstruction’ en lezing ‘Digital Heritage Paradox’, NIAS-Lorentz Center, Leiden
- 26 oktober: sessievoorzitter ‘Consortium of European Research Libraries Symposium Putting it together – Research Access for Hybrid Collections’, Rijksmuseum Amsterdam
- 27 oktober: panellid ‘Museum Morning, European Virtual Reality Days, Amsterdam’
- 16 november: presentatie ArcheoHotspots, tijdens Reuvensdagen te Leiden
- 27 november: lezing ‘Keramik als medium door de eeuwen heen: van gebruiksvoorwerp tot verzamelobject’, Symposium ‘Keramikmusea: verleden, heden en toekomst’, Leeuwarden
- 7 december: Presentatie Maatschappelijke impact Allard Pierson Museum, Science Works, UvA
- 13-14 december: workshop digital heritage, EU Agency Luxemburg

Tony Jonges

- Najaar: lezing voor MuseumJeugdUniversiteit over Oorlogsvoering in de Klassieke Wereld

Geralda Jurriaans-Helle

- 29 januari: presentatie voorronde ‘Ken-je-Klassieken Quiz’
- 13 februari: gastles over het oude Griekenland op het Werenfridus College in Hoorn.
- 4 april: lezing met René van Beek over de portretbuste van Flavische dame en haar kapsel.
- 24 mei: Lezing ‘Kralen verhalen’ voor Probus kring Barghem.
- 10 december: Lezing Jeugduniversiteit: ‘Gingen Romeinen naar de kapper?’
- 15 maart: Mythologische verhalen vertellen ter gelegenheid van de Ken-Je-Klassieken Week.
- Geralda Jurriaans-Helle gaf verschillende rondleidingen in het museum. Naar aanleiding van haar promotie verschenen er interviews over het promotie-onderzoek in *Folia* en *Spui*.

Inge Kalle-den Oudsten

- Juni Guest Lecture ‘Competing Meanings in the Museum’, BA Honours Heritage, Memory and Material Culture, University of Amsterdam
- 14-18 oktober presentatie ‘Don’t Be Innovative, Be Transformative’, ICOM Relevance Conference 2017, London

Lindsay Morehouse

- 31 maart ‘From Britain to Bahrain: Was the “Boy with Grapes” a “Global” Phenomenon?’, TRAC Theoretical Roman Archaeology Conference, Durham, Broot-Brittannië
- 11 september Guest Lecture ‘Authenticity, Iconography, and Museums: Fakes and their impact’, RMA course Materiality, Amsterdam
- 27 november lecture ‘The Curious Case of “The Nameless Boy of Roman Egypt”: Cult imagery or Global Iconography?’, research Seminar for Ancient History, Amsterdam

Branko van Open

- 23-28 januari: ‘SigNet: A Network of Hellenistic Sealings & Archives’, AIUCD congres, Sapienza Universiteit van Rome, i.s.m. Stefano Caneva
- 12 februari: ‘Was Cleopatra Aantrekkelijk?’, MuseumJeugdUniversiteit, Allard Pierson Museum
- 10 mei: ‘Queen or Goddess: Identifying Female Heads Among the Edfu Sealings’, *The Classical* 7-9 september: *World in Context: Egypt*, Getty Villa Workshop, Los Angeles
- ‘Queen or Goddess: Identifying Female Heads Among the Edfu Sealings’, *La féminité dans les arts Hellénistiques*, ENS de Lyon, Lyon
- 9-13 oktober: ‘SigNet: A Network of Hellenistic Sealings & Archives’, Epidoc & Sigillography Workshop, Cologne Autumn School, Universiteit van Keulen.

Jorrit Kelder

- 27 oktober Gastcollege ‘De Archeologie van Troje en de Trojaanse Oorlog’, Universiteit Gent

Lindsay Morehouse

- 25 mei ‘Revisiting the Authenticity of a Late Antique Funerary Monument in the Allard Pierson Museum, Amsterdam’, ACASA research seminar, Universiteit van Amsterdam

Marjolein Woltering

- 16/17 november: ‘ArcheoHotspots en citizen science’, Reuvensdagen
- 21 november: ‘ArcheoHotspots a new concept of participative archaeology’, Limestagung Bonn

Afdeling Beheer en Behoud

- 28 september: rondleiding minor studenten UvA-opleiding Conservering en Restauratie

Wetenschappelijke nevenfuncties medewerkers

René van Beek

- lid redactie *APMededelingen*
- Adviseur Mondriaan Fonds over mogelijke aankoop door collegamuseum

Marieke van den Doel

- Redactielid publicatie Bormpoudaki, M., Van den Doel, M., Hupperetz, W., Kalafati, F., Morehouse, L., Mulvin, L. and M. Schmauder, *Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen 300-1000 n. Chr.*, Zwolle, WBooks, 201 (Nederlandse en Engelse editie)
- Curator digital research environment *HADRIANVS: Dutch Art and Culture in Rome* (www.hadrianus.it)

Laurien de Gelder

- redactiesecretaris Zenobiareeks bij Uitgeverij Verloren
- bestuurslid Young & Emerging Museum Professionals Amsterdam
- publieksbegeleider UNESCO Werelderfgoed Podium
- bestuurslid PR Nederlands Klassiek Verbond

Willem van Haarlem

- projectuitvoerder opgravingen Tell Ibrahim Awad/Kufur Nigm/Hierakonpolis

Wim Hupperetz

- hoogleraar Nederlandse cultuurgeschiedenis, in het bijzonder de studie der voorwerpen, VU Amsterdam (0,2 fte)
- Redactielid publicatie Bormpoudaki, M., Van den Doel, M., Hupperetz, W., Kalafati, F., Morehouse, L., Mulvin, L. and M. Schmauder, *Crossroads. Reizen*

door de Middeleeuwen 300-1000 n. Chr., Zwolle, WBooks, 201 (Nederlandse en Engelse editie)

- lid voorbereidingscommissie Allard Pierson Lecture
- lid redactie *Medieval Modern Material Matters*
- lid redactie *APMededelingen*
- 2+3D Photography – Practice and Prophecies – Rijksmuseum international conference, lid Program committee
- lid Honorary Committee ‘Beyond the Nile: Egypt-Greece-Rome’ – tentoonstelling J. Paul Getty Museum 2018
- lid commissie Kunst, Erfgoed & Archief (KEA) VU Bibliotheek

Geralda Jurriaans-Helle

- lid redactie *APMededelingen*
- lid redactie *Bulletin Antieke Beschaving*
- Buitenpromovenda bij de Leerstoelgroep Klassiek Griekse Taal- en Letterkunde van de UvA (tot 4 oktober).

Jorrit Kelder

- Associate at the Oriental Institute, University of Oxford
- Ordinary Member of the Common Room, Wolfson College, Oxford.
- Member of the Scientific Committee of the Research Programme ‘The Classical World in Context: Egypt’, Getty Museum, Malibu
- Member of Aegeus, Society for Aegean Prehistory

Lindsay Morehouse

- Lid redactie Bormpoudaki, M., Van den Doel, M., Hupperetz, W., Kalafati, F., Morehouse, L., Mulvin, L. and M. Schmauder, *Crossroads. Travelling through the Middle Ages 300-1000 AD*, Zwolle, WBOOKS, 2017

Branko van Oppen

- Afronding bestandscatalogus Grieks-Romeinse terracotta’s van het Allard Pierson Museum uit Egypte i.s.m. Robert Lunsingh Scheurleer (januari).
- Projectcoördinatie *The Edfu Connection* (sinds november 2015), afronding voorjaar 2018.

Winfred van de Put

- directeur Nederlands Instituut Athene
- lid redactie *Pharos*

Overige nevenfuncties

René van Beek

- secretaris Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum
- lid aankoopadviescommissie van Museum Het Valkhof, Nijmegen
- lid sollicitatiecommissie master Museumconservator, UvA

- lid examencommissie master Conservering en restauratie van cultureel erfgoed, UvA (afdeling metaal)
- jurylid Ken je Klassieken Quiz (finale), RMO Leiden

Saskia van Haaren

- bestuurslid Van de Poll-Wolters-Quinastichting, particuliere kunstcollectie

Wim Hupperetz

- voorzitter Stichting Steunfonds Allard Pierson Museum
- bestuurslid Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum
- lid kerncommissie Sectoranalyse Musea, Raad voor Cultuur
- lid commissie Arbeidsmarkt Cultuursector Verkenning, vervolgoopdracht (Raad voor Cultuur & SER)
- bestuurslid Stichting 1001 vrouwen
- lid bestuur Ex Oriente Lux, kring Haarlem
- lid bestuur stichting RING
- lid bestuur Stichting 1001 vrouwen

Geralda Jurriaans-Helle

- lid Klachtencommissie UvA
- EHBO-er en ploegleider BHV in het Allard Pierson Museum

Merel van der Vaart

- Oprichter museumeducatie.nl, sinds mei 2016 Muse – Mensen & musea

Winfred van de Put

- secretaris Stichting Steunfonds Allard Pierson Museum

Paulien Retèl

- Penningmeester Stichting Steunfonds Allard Pierson Museum

Externe en collegiale contacten

René van Beek

- Ondersteunde diverse activiteiten van studenten en wetenschappers in het museum; ontving veel studenten van de UvA, VU die materiaal bestudeerden, ontving diverse collega's uit binnen- en buitenland; begeleide diverse kunstenaars die in het museum kwamen voor projecten die verbonden zijn met de collectie; 9 maart bezoek aan TEFAF, Maastricht; betrokken bij de organisatie van de Week van de Klassieken – dit resulteerde onder meer in een museale opstelling over Goden en Mythologie; 10 maart jurylid finale 'Ken je Klassieken Quiz', RMO.

Marieke van den Doel

- Contacten in verband met de museale samenwerkingsverbanden COBBRA en CEMEC.

- Bruikleengevers en externe adviseurs voor de tentoonstelling ‘Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen’,
- Potentiële bruikleengevers voor de tentoonstelling ‘Oorsprong van Rome. Mythe en Werkelijkheid’
- Redactieleden en auteurs van bijbehorende publicaties (zie wetenschappelijke nevenfuncties)

Willem van Haarlem

- 23 mei: koerierscursus in het Rijksmuseum
- 13 juli: receptie van de Egyptische Ambassade in het Hilton te Den Haag t.g.v. de nationale feestdag.
- 24 augustus: Bezoek aan het Huis en de Collectie Six (samen met de overige APM-delegatie)

Wim Hupperetz

- 6 april: Opening Siciliëntentoonstelling, Glyptotek Kopenhagen
- 5 mei: Ontvangst groep Italiaanse studenten (Padua)
- 21 februari: presentatie Richtlijn Kunstenaarshonoraria, Den Haag
- 25 juli: Opening ‘Alles Electrisch’, Teylers Museum
- 7 september: Opening Academisch jaar FGW
- 14 september: Opening Crossroadstentoonstelling, Allard Pierson Museum
- 21 september: Opening Europees jaar van het Erfgoed, RCE Amersfoort
- 11 oktober: Opening Siciliëntentoonstelling Landesmuseum Bonn

Geralda Jurriaans-Helle

- januari: contact met Boekhandel Scheltema over inrichting etalage over Rome
- 24 januari: afscheidslunch Ellen Borger
- Januari-februari: contact met Art Proaño Gabor in verband met kleurstoffenonderzoek Koptische weefsels
- 9 maart: bezoek aan TEFAF Maastricht
- 22 maart: lezing Willem van Haarlem over zijn opgraving in Egypte
- 4 april: EHBO-lezing over Alcohol en Drugs
- 7 april: Allard Pierson Lecture
- 21 april: lezing Eric Moormann over Wolvin van Rome
- 17 mei: afscheidsdiner Marian Schilder
- 3 juli: afscheid Steph Scholten in Aula van de Universiteit
- 6 juli: bezoek aan Pampus met personeel UB
- 19 juli: ontvangst van Kees Neeft en Federica Galiffa voor onderzoek naar Corinthisch aardewerk uit Etrurië
- 13 augustus: opening tentoonstelling ‘Open en Bloot’ in Thermenmuseum Heerlen
- 18 september: bezoek aan Hortus, Planetarium en Rijksmuseum van Oudheden in Leiden met personeel UvA Erfgoed
- 2 oktober: gastcollege Anne Mackay (Auckland) over: Taking the chair: the seated figure in the traditions of Attic black-figure vase-painting and Homeric epic
- 4 oktober: promotie in Aula van de Universiteit

- 19 oktober: gastcollege (Amsterdam Classics Seminar) door Ruth Webb (Lille): 'Objects and actions: The bed of Odysseus (Odyssey 23, 183-204) as ekphrasis'
- 10 november: contact met Hans van der Ham in verband met tentoonstelling in Museum Boymans-van Beuningen in Rotterdam
- 10 november: diner ter gelegenheid van 25-jarig dienstverband Laetitia Muntslag
- 12 december: opening tentoonstelling van schilderijen van Ria Winters in UB
- 23 november: afscheidscollege Jos Biemans
- 13 december: lezing Willem van Haarlem over zijn opgraving in Egypte
- 13 december: lezing Arno Verhoeven over opgravingen in Leiderdorp
- Verder correspondeerde Geralda Jurriaans-Helle met wetenschappers uit de hele wereld over voorwerpen (vooral Grieks aardewerk, Koptische weefsels en kralen) in het Allard Pierson Museum. Zij sprak ook met verschillende scholieren van het Voortgezet Onderwijs in verband met hun profielwerkstukken.

Jorrit Kelder

- Had met velerlei collegae contact, en heeft voor het museum een aantal samenwerkingen met buitenlandse instituten helpen realiseren.

Lindsay Morehouse

- Nam voor het APM deel aan 'Ask A Curator Day' op 13 september

Branko van Oppen

- Alfen, Peter van (American Numismatic Society); Bagh, Tine (Ny Carlsberg Glyptotek); Bianchi, Robert (Gandur); Bonfitto, Peter (Getty); Boussac, Marie-Françoise (Univ. Parijs-Nanterre & Lyon); Caneva, Stefano (Univ. Padua & Luik); Denis, Paul (Royal Ontario Museum); Fejfer, Jane (Univ. Kopenhagen); Hart, Mary Louis (Getty); Herbert, Sharon (Kelsey Museum & U.Michigan); Kaper, Olaf (Leiden); Loeben, Christian (August Kestner); Lorber, Catharine (American Numismatic Society); Messina, Vito (Univ. Turijn); Onderka, Pavel (Praag Museum); Plantzos, Dimitris (Nat. Univ. Athene); Spier, Jeffrey (Getty); Strootman, Rolf (UU); Sunahara, Kay (Royal Ontario Museum) Svoboda, Marie (Getty)
- Werkbezoeken i.v.m. EDFU Connection: april-juni J. Paul Getty Museum & Villa, Getty Research Institute, Los Angeles; 10-21 juli Royal Ontario Museum, Toronto
- Werkbezoek i.v.m. voorbereiding Bestentoonstelling: 13-14 december Ny Carlsberg Glyptotek, Kopenhagen

Paulien Retèl

- 19 januari: Arts Philantropy, symposium Universiteit Utrecht
- 9 februari: oratie Wim Hupperetz, VU Amsterdam
- 29-30 juni: werkbezoek Aegyptisches Museum, München
- 15 december: heropening Boerhaave Museum, Leiden

Marian Schilder

- In verband met de organisatie van de tijdelijke tentoonstellingen was vooral met de volgende instellingen collegiaal contact: met de Soprintendenza del Mare, Palermo en het Ashmolean Museum of Art and Archeology, Oxford, voor de tentoonstelling *Sicilië en de Zee. Duik in het verleden*.
- Voorts hieronder een overzicht van collegiale contacten en werkbezoeken:
- 7 januari: Platvorm (ontwerpers)
- 8 januari: Tentoonstelling ‘Rome. De droom van Constantijn’, De Nieuwe Kerk
- 11 januari: Afscheidssymposium Paul Spies, ‘Wat gebeurt er in de contactzone?’, Amsterdam Museum
- 25 februari: Kick off Herinrichting, Allard Pierson Museum; Presentatie publicatie *1001 Italianen. Vijf eeuwen immigratie in de Nederlanden*, Aula van de Universiteit van Amsterdam
- 21 april: Studiemiddag ‘De depottentoonstelling. Hoe pak je dat aan?’, Mauritshuis, Den Haag
- 5-14 mei: tentoonstellingsbezoek in Vietnam
- 8-10 juli: MuseumCamp, Allard Pierson Museum
- 14 juli: Kossmann & De Jong ontmoeten Lotte Meijer, Pakhuis de Zwijger (privé)
- 22 september: gesprek met mevrouw Callea, directeur Istituto Italiano di Cultura, over de Lipari-collectie
- 4 oktober: Wat is de toegevoegde waarde van het fotoarchief? Pakhuis de Zwijger
- 5 oktober: zitting over Krimschatten, Rechtbank Amsterdam
- 25 oktober: lunchlezing CEMEC
- 4-6 november: Palermo: COBBRA-meeting, opening tentoonstelling *Mirabilia Maris* en bezoek aan Mozia
- 14 december: uitspraak Krimschatten, Rechtbank Amsterdam

Caroline Verweij

- In het kader van Digital Museum Lab is er intensief samengewerkt met de Waag, Hogeschool van Amsterdam en DEN. Daarnaast is er contact geweest met verschillende museale en erfgoedinstellingen, opleidingen en makers, waaronder Museum de Museumvereniging, Reinwardtacademie, Erfgoed Brabant en de opleiding Information Studies.. In het kader van de herinrichting is er contact geweest met ruimtelijk ontwerper Hans Fringsen grafisch ontwerper Miriam Schlick. In het kader van *Crossroads* is er samengewerkt met verschillende partijen CEMEC-netwerk. Met ontwerp-bureau Platvorm en diverse andere partijen.

Onderzoeksoutput

Op basis van het rapport *Research Quality Assessment 2006-2011* van de Faculteit der Geesteswetenschappen is in onderstaande tabel de onderzoeksoutput van het Allard Pierson Museum geregistreerd. Het museum richt zich op twee domeinen: het onderzoek rondom de museumcollectie (archeologie) en de onderzoeksprojecten op het gebied van digitaal erfgoed.

Het Allard Pierson Museum heeft formeel geen onderzoekstaf, doch huisvestte in 2017 wel een bijzonder hoogleraar, vier PhD-candidates en een conservator die met succes een proefschrift verdedigde. Het scoort vooral goed op non-refereed artikelen en in de organisatie van conferenties, prijzen en mediaoptredens.

De output is de laatste jaren sterk aan het stijgen met name door de jaarlijkse publicaties in de reeds 7-delige reeks Allard Pierson Museum Serie en de output van de PhDs.

Allard Pierson Museum	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Refereed artikelen	1	3	4	4	7	8	10
Non-refereed artikelen	7	13	14	22	13	32	20
Boeken	3	1					
Geredigeerde boeken	1	1	1	1	1		1
Boek hoofdstukken	1	3	3				7
PhD thesis	1						1
Conference papers	5	6	3	2	3		9
Andere onderzoeks output	3	4	5				3
Professional publicaties/ recensies	1	3	4	5	5	1	
Publicaties voor breed publiek	4	3	5	12	10	10	9
Redactie lidmaatschappen (Tijdschriften)	5	4	5	9	7	8	6
Conferentie organisatie, prijzen, mediaoptredens	12 [2 0 10]	18 [1 2 15]	18 [2 1 15]	18 [2 1 15]	24 [2 2 20]	25 [4 1 20]	28 [7 1 20]
Totale output	32	53	62	68	74	83	105

Publiekspresentaties

Inleiding

Het Allard Pierson Museum is een publieksinstelling die een organisatie vormt met de Bijzondere Collecties van de Bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam. Het museum toont zijn vaste collectie, en organiseert grote tentoonstellingen en kleine presentaties. In 2017 presenteerde het Allard Pierson Museum drie grote tentoonstellingsprojecten. *Ontmoetingen met de Oriënt* was te zien tot en met 31 januari, en de fototentoonstelling over de Garima-evangelieën tot en met 26 maart. Op 15 september presenteerden we de grote tentoonstelling *Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen*. Daarnaast waren de kleinere exposities *Modern Candor* en *Lost in translation* te zien. En in de zomer presenteerden we de nieuwe afdeling 'Grieken en Grootmachten'.

Bezoekersaantallen

De bezoekers die het Allard Pierson Museum (APM) bezoeken kunnen met hun entreebewijs ook terecht bij de Bijzondere Collecties (BC) en vice versa. Op basis van de cijfers van de afgelopen jaren blijkt dat ca.70-75% van de bezoekers van UvA Erfgoed komt voor het Allard Pierson Museum. De afgelopen jaren lieten een stabiele stijgende trend zien in de bezoekersaantallen die nu lijkt te stabiliseren. Het bezoekersaantal is licht gedaald en kwam in 2017 uit op 60.986 tegen 73.195 in 2016.

Het museum verzorgt ook rondleidingen voor scholen, particulieren en verenigingen. Er zijn in totaal 165 boekingen geweest voor rondleidingen voor in totaal 324 uur.

Tentoonstellingen

Ontmoetingen met de Oriënt - Emilie Haspels

24 juni 2016 t/m 27 januari 2017

Het tentoonstellingsdrieluik *Ontmoetingen met de Oriënt* haalde de fascinerende Oriënt naar Amsterdam. Egypte, Turkije en Noord-Afrika werden bekeken door de ogen van wetenschappers die allemaal een persoonlijk verhaal vertelden. Het laatste deel van dit drieluik, over Emilie Haspels, werd verlengd en was te zien tot en met 17 januari. Emilie Haspels was van 1946 tot 1965 de eerste vrouwelijke hoogleraar Klassieke Archeologie aan de Universiteit van Amsterdam en de eerste vrouwelijke directeur van het Allard Pierson Museum. Tussen 1937 en 1939, en 1946 en 1958 organiseerde zij een aantal expedities naar de archeologisch vrijwel

onontgonnen binnenlanden van Anatolië, Turkije. Haar twee monumentale studies *Attic Black-Figured Lekythoi* (Parijs, 1935) and *Highlands of Phrygia. Sites and Monuments* (Princeton, 1971) gelden tot op de dag van vandaag als standaardwerken binnen het vak. Voor het eerst werd deze belangrijke en unieke vrouwelijke archeoloog aan het geïnteresseerde publiek voorgesteld. Tentoonstellingsconservatoren waren René van Beek en Filiz Songu.

Emilie Haspels in Phrygië, 1953

Modern Candor/The struggle for the Falkland Islands/Islas Malvinas

27 januari t/m 7 mei 2017

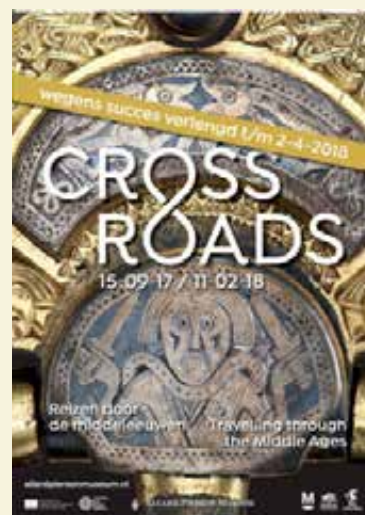
Jasmijn Visser verbleef drie maanden op de Falklandeilanden, de eilandengroep vlakbij Antarctica die in 1982 het toneel vormde voor een oorlog tussen Argentinië en het Verenigd Koninkrijk. Het was een van de laatste conventionele oorlogen. Vissers' reis leidde tot de publicatie de publicatie *Conflict Atlas. Geopolitics and contingencies on the Malvinas – Falklands archipelago* en de expositie *Modern Candor* in het Allard Pierson Museum. In deze tentoonstelling combineerde Jasmijn Visser kaarten en zeldzame boeken van de Bijzondere Collecties met kaarten en infographics die zij maakte in samenwerking met Metahaven.

Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen

15 september 2017 t/m 2 april 2018

De tentoonstelling *Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen* bracht een keur aan unieke objecten uit heel Europa bijeen, uit een periode die bekend staat als ‘de donkere middeleeuwen’. *Crossroads* stelde dat cliché bij, door een fascinerend beeld te geven van migratie, contact en kruisbestuiving – van Europa in wording. Europa kende in de vroege middeleeuwen (300–1000) een grote culturele diversiteit en veel verschillende volkeren die in beweging waren. De tentoonstelling liet de bezoekers zien en ervaren dat hierdoor in vroegmiddeleeuws Europa veel onderlinge contacten ontstonden. De tentoonstelling *Crossroads* komt voort uit het Europese project CEMEC. *Crossroads* is in 2018 nog te zien in respectievelijk het Byzantijns en Christelijk Museum in Athene en het LVR-LandesMuseum in Bonn, en in 2019 in de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis in Brussel.

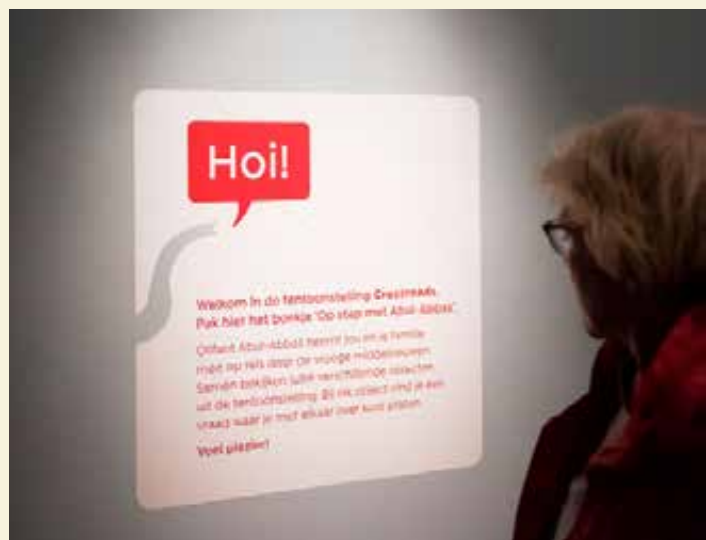

Tijdens een feestelijke bijeenkomst in de Aula van de Universiteit werd de tentoonstelling geopend door Geert ten Dam, voorzitter van het College van Bestuur van de Uva, in aanwezigheid van de ambassadeur van Griekenland en de cultureel attaché van Spanje en van Hongarije. In zijn keynote speech brak Peter Heather, Professor of Medieval History, King’s College London, een lans voor dit ten onrechte vergeten deel van de geschiedenis van Europa, met een oproep aan alle aanwezigen om de vroege Middeleeuwen te gaan bestuderen.

Crossroads werd door de media bijzonder goed ontvangen. ‘De Middeleeuwen waren niet donker’ bleek een duidelijke boodschap die in verschillende kranten en tijdschriften terugkwam, tot aan de strip *Sigmund* in de Volkskrant. Bij de tentoonstelling werd een uitgebreide randprogrammering gepresenteerd,

evenals een familierondleiding onder leiding van olifant Abul-Abbas, een van de tien vroegmiddeleeuwse reizigers die in de tentoonstelling centraal stonden. Waardering was er ook voor de *cross-culture timeline*, de binnen het CEMEC-project ontwikkelde interactieve toepassing die de dwarsverbanden liet zien tussen de objecten uit de verschillende collecties en de geografische, chronologische en historische context van deze objecten op een toegankelijke manier presenteerde.

Gangpresentaties

Heilige Boeken – De Garima-evangeliën uit Ethiopië

4 november 2016 t/m 26 maart 2017

De fototentoonstelling *Heilige Boeken. De Garima-evangeliën uit Ethiopië* presenteerde afbeeldingen van geïllustreerde manuscripten met de evangeliën van Mattheus, Marcus, Lucas en Johannes, en tabellen voor het opzoeken van parallellen in evangelieteksten. Door koolstofdatering kon recentelijk de ouderdom van de boeken worden bepaald tussen de vierde en de zevende eeuw. Dit was een sensationele ontdekking, omdat dat eeuwen eerder is dan oorspronkelijk werd aangenomen. De tentoonstelling werd samengesteld door Judith McKenzie en Miranda Williams (Universiteit van Oxford), de foto's waren van Michael Gervers (Universiteit van Toronto).

Lost in Translation – De representatie en duiding van islamitische cultuur

4 februari t/m 27 mei 2017

De studenten van de internationale master Museum Studies (UvA) presenteerden *Lost in Translation – Understanding and Representing Islam*. Centraal in de expositie stond een replica van een historische, Islamitische vlag. De vlag met islamitische symbolen en Arabische tekst is afkomstig uit Indonesië, en hing tot juli 2016 in de VOC-zaal van het Oost-Indisch Huis. In 2016 werd deze vlag weggehaald, wat de aandacht trok van medewerkers van aan de Faculteit Geesteswetenschappen van de UvA. Zij lieten studenten onderzoek doen naar factoren die een rol hebben gespeeld in het verwijderen van de vlag en zijn relatie met de VOC-zaal, de herkomst van het origineel dat zich in de depots van het Rijksmuseum bevindt en de waardering van het object als onderdeel van de Islamitische cultuur. Deze factoren zijn uitgangspunt voor allerlei verhalen. De expositie laat zien dat

musea allerlei keuzes kunnen maken in de overdracht naar het publiek. De tentoonstelling is het resultaat van het vak 'Museums & the Mobility of Artefacts', waarin studenten kennismaken met de steeds veranderende betekenisgeving aan erfgoed.

Publiciteit & online aanwezigheid

Knipselwaarde

De publiciteit rond tentoonstellingen, evenementen en collecties van de Bijzondere Collecties en het Allard Pierson Museum had in 2017 een totale advertentiewaarde van € 2.270.899,-. Per tentoonstelling, evenement of collectie van het Allard Pierson Museum waren de bedragen als volgt:

Divers Allard Pierson Museum	jan-dec 2017	€ 669.186,73
ArcheoHotspot	jan-dec 2017	€ 15.118,55
Modern Candor	Vanaf 27-01-2017	€ 51.335,75
Houten Tempelbeeld	21/22 februari 2017	€ 51.420,28
Week van de Klassieken	9-19 maart 2017	€ 48.354,16
Garima	dec-2015-jan2017	€ 11.459,00
De Krim		€ 74.477,79
Restauratie Mummie	dec 2017-april 2018	€ 29.337,34
Crossroads	Vanaf 14-09-17	€ 121.041,53

Evenementen

In het Allard Pierson Museum worden jaarlijks tientallen lezingen, seminars en symposia georganiseerd. Het merendeel daarvan is gerelateerd aan tijdelijke exposities en de gangpresentaties, vaak in samenwerking met de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum, de Universiteit van Amsterdam (diverse leerstoelgroepen), de Vrije Academie, HOVO, Illustere School en andere externe partijen.

Daarnaast participeert het museum met een eigen programmering in landelijke en hoofdstedelijke initiatieven zoals de Grote Ken je Klassiekenquiz, de Week van de Klassieken, de Amsterdamse Kunstschooldag, de Museumweek, de Universiteitsdag van de UvA, en met als afsluitend hoogtepunt in november de Amsterdamse Museumnacht. Er zijn verschillende lezingen aangeboden voor museumkaarthouders en in samenwerking met het Nederlands Klassiek Verbond, de Romeinenweek en de Nationale Archeologiedagen. En de Museum-KidsWeek van de Museumvereniging vierde bij in het Allard Pierson Museum de kick-off.

Digital Museum Lab en Stopmotion filmpjes

Tijdens de voorjaarsvakantie, van 18 t/m 26 februari konden kinderen in het Digital Museum Lab stopmotion filmpjes maken met als thema het oude Egypte. Met behulp van Egypte Playmobil en Ipads met een speciale app maakten kinderen hiermee de leukste verhalen over farao's, mummies en andere Egyptenaren. De filmpjes konden worden geüpload naar ons Youtube kanaal: www.youtube.com/watch?v=IFeCIFGemz0.

Op 26 en 30 april, en 3 en 7 mei werden in het kader van de stopmotion filmpjes workshops storytelling gegeven in het Digital Museum Lab, waar kinderen leerden om een verhaallijn te ontwikkelen en een storyboard te creëren, waarna ze er een eigen stopmotion film van maakten.

Twee jongens creëren hun eigen stopmotion filmpje in het Digital Museum Lab

Week van de Klassieken 9 t/m 19 maart 2017

In 2017 vond de jubileumeditie van de Week van de Klassieken plaats. 'Alle goden! Religie in de oudheid' vormde het brede thema van de tiende Week van de Klassieken. In het museum waren dagelijks instaprondleidingen over goden

en religie, en in de ArcheoHotspot werden originele godenbeeldjes en rituele voorwerpen uit de Oudheid getoond waarbij werd verteld over de betekenis en restauratie van de objecten. Ook werd de voorstelling 'ILIAS' van Alexander de Bruijn georganiseerd in de Nina van Leerzaal. In dit verteltheater werd een nieuwe, moderne en humoristische kijk op het prachtige klassieke epos gegeven. Alle drie de voorstellingen waren uitverkocht. Ten slotte werden in het kader van de week lezingen georganiseerd, een in samenwerking met Athenaeum Boekhandel in SPUI25 over religieus fanatisme in de oudheid, en een in het museum zelf over mythologische verhalen van de Griekse godenfamilie.

Voorstelling 'ILIAS'

Performance 'Cast Witnesses'

Cast Witnesses was een project van kunstenaar Sarah van Lamsweerde op de gipsenzolder van het museum. Het project neemt gipsen beelden als uitgangspunt voor een reeks performances, waarbij men zich probeert te verhouden tot de restanten van een vroegere beschaving. Kunstenaars verzorgden optredens met de gipsen beelden, en bezoekers (ofwel 'witnesses') ondergingen een ervaring tussen therapie en ekphrasis – beeldende beschrijving van kunst – in. Alle performances waren uitverkocht.

Escape Room 8 september t/m 1 oktober

Bijna een maand lang was er in het museum een pop-up Museum Escape, ontwikkeld door Novitas Heritage. Het Digital Museum Lab werd er special voor omgebouwd. In de 'Escape Room' hadden bezoekers 45 minuten de tijd

om eeuwenoude archeologische mysteries te ontrafelen. Daarvoor moesten ze puzzels oplossen, raadsels ontcijferen en aanwijzingen verzamelen. De activiteit was voor groepen tussen de 2 en 7 personen. Voordat de Museum Escape in het Allard Pierson Museum kwam, had het al een periode in het Rijksmuseum van Oudheden gestaan. Erna reisde het weer verder naar andere musea.

Escape Game en Museumkidsweek

In navolging op de Escape Room werd in samenwerking met Novitas Heritage de Escape Game ontwikkeld in de Romeinse 'huiskamer' op de Romeinse afdeling van het museum. In de Escape Game mochten kinderen helpen om de tentoonstelling *Crossroads* 'af te maken' door naar objecten te zoeken die in de ruimte verstopt lagen. De kinderen kregen hier 15 minuten voor, wat een uitdagende tijdspanne bleek! Deze Escape Game werd ingezet tijdens de herfstvakantie van 21 t/m 29 oktober en trok veel bezoekers. Deze vakantie viel samen met de Museumkidsweek van 14 t/m 29 oktober, en dankzij de Escape Game mocht het Allard Pierson Museum de 'kick off' van deze week organiseren. Ook tijdens de Museumkidsweek Museumnacht bleek het dé publiekstrekker.

Kick-off Museumkidsweek 2017

Openingsweekend Rokin en Muntplein

Het Rokin, Muntplein en de Oude Turfmarkt ondergingen de afgelopen jaren een metamorfose. In september was het werk klaar en dit werd van 15 tot en met 17 september gevierd met een feestelijk programma vol activiteiten. Het museum verzorgde gratis rondleidingen door *Crossroads. Reizen door de middeleeuwen*, en conservator Cartografie, Reinder Storm, bood bezoekers een ontdekkingsstocht over het Rokin aan de hand van oude kaarten. Dankzij de vernieuwde boulevard aan de Oude Turfmarkt is het museum beter zichtbaar geworden én is de Oude Turfmarkt voor voetgangers makkelijker bereikbaar.

Nieuwe situatie van de autovrije Oude Turfmarkt

Museumnacht 4 november

Tijdens de Museumnacht was er in het museum van alles te doen. Bezoekers konden luisteren naar jazzmuziek van het Bourgondisch Combo en covers door Rebecca Lobry, Jeroen de Rijk en Daniël Mathot. De Escape Game trok veel bezoekers en draaide de hele avond op volle toeren. In de Nina van Leerzaal was middeleeuws Twister te spelen, waarbij men kon proberen te balanceren op afbeeldingen van voorwerpen uit de Crossroadstentoonstelling. In de hal van de Bijzondere Collecties was een workshop handlettering te volgen van de Amsterdam Sign Painters. Er kwamen dit jaar 1991 bezoekers op de museumnacht af, wat het een zeer geslaagde editie maakte!

Handlettering

Middeleeuws twister

Jazz in het museumcafé

MuseumJeugdUniversiteit

In het voorjaar en het najaar van 2017 bood het museum in het kader van de MJU allerlei leuke lezingen voor kinderen aan. Hierbij kwamen verschillende wetenschappers en experts langs om iets te vertellen over een reeks onderwerpen geschikt voor kinderen. Op 12 februari was het college ‘Was Cleopatra echt zo mooi?’; op 12 maart ‘Hoe zag het leven van een Romeinse hulpsoldaat eruit?’; op 9 april ‘Hoe herken je de Egyptische goden?’; op 14 mei ‘Aten de Romeinen ook al een boterham met kaas?’; op 11 juni ‘Hoe poepten Amsterdammers in de 17de eeuw?’ en ten slotte op 10 december ‘Gingen Romeinse vrouwen naar de kapper?’. Na afloop kregen de ‘studenten’ een heuse diploma-uitreiking!

En meer

Verder deden we natuurlijk weer mee aan de Kunstschooldag, de Romeinenweek en organiseerden we in de vakanties allerlei leuke speurroutes en knutselactiviteiten voor kinderen. En tijdens de nationale stakingsdagen van het primair onderwijs op 5 oktober en 12 december mochten basisschoolleerlingen samen met een begeleider gratis naar binnen.

Knutselende meisjes tijdens de herfstvakantie.

Collecties

De collectiepresentatie

Het museum presenteert de fascinerende culturen van de Oudheid in relatie tot de hedendaagse Europese cultuur en zet aan tot reflectie. We zijn bezig met een vernieuwing – zie ook de nieuwe Romeinse afdeling – die moet leiden tot een dynamische collectiepresentatie. Hiermee willen we maken we duidelijk maken dat ideeën en inzichten over de culturen van de oudheid voortdurend in beweging zijn.

In het collectiebeleidsplan van het Allard Pierson Museum worden vier kennisdomeinen onderscheiden: het Nabije Oosten, Egypte, de Klassieke Wereld en de Middeleeuwen. Uitgangspunt hierbij zijn de vakgebieden die met de collecties kunnen worden bediend. We hebben hiermee geen hiërarchische of systematische indeling gemaakt, maar een pragmatische benadering ontwikkeld om het gebruik van de collecties voor onderwijs en wetenschap, digitale bibliotheek en museum en een bredere publieksgroep zoveel mogelijk te stimuleren.

De vier kennisdomeinen zijn niet direct gerelateerd aan kwantitatieve of kwalitatieve aspecten van de betreffende collecties, maar aan de mate van activiteit die op de verschillende gebieden, voor onderwijs en onderzoek en op museaal en representatief gebied, mogelijk en gewenst is. De hieraan verbonden formatie van conservatoren is idealiter vooral afhankelijk van de mate van activiteit. Om de beoogde gebruikers van de collecties over de gehele breedte van de beleidsterreinen van UvA Erfgoed goed te kunnen bedienen, zullen de collecties steeds meer vanuit deze invalshoek benaderd worden. Door een indeling in kennisdomeinen is een eerste grote stap in die richting gezet.

Aanwinsten

De Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum schonk in 2017 drie voorwerpen: twee sjawabti's (Egyptische grafbeeldjes), van Nesi-Chons (APM 17767) en Henoet-tawy (APM 17766), respectievelijk de vrouw en dochter van Pinodjem II, de hogepriester van Amon in Thebe (21ste dynastie). De Etruskische collectie werd door een schenking van de Vrienden verrijkt met een bronzen oinochoë (wijnkan) met onder het oor een afbeelding in reliëf van een man met werktuigen (APM 17768). Er waren twee schenkingen uit particulier bezit: een gipsen kopie van een reliëf met Pyrrhische dansen (naar een origineel in de Vaticaanse Musea, APM 17674), en een moderne imitatie van een Atheense watervaas met een afbeelding van een man met een knots, die aan een stok over zijn schouder twee gedode hazen draagt (APM 17769).

Het museum kocht verder met oog op de vernieuwde opstelling een gipsen kopie van de Capitolijnse wolvin met Romulus en Remus (naar origineel in Rome, APM

17672), en een gipsen kopie van een portret van Cleopatra VII (naar origineel in Berlijn, APM 17673).

De sjawabti's van Nesi-Chons en Henoet-tawy.

Beheer en behoud

De afdeling Beheer en Behoud werkt voor het Allard Pierson Museum, de Bijzondere Collecties en beheert het Erfgoed op Locatie van de Universiteit van Amsterdam. De werkzaamheden op het gebied van beheer en behoud liepen uiteen van restauraties en conserveringshandelingen tot de afhandeling van bruikleen- en collectieverkeer, collectiemanagement en de ondersteuning bij tentoonstellingen en presentaties. Daarnaast is beheer en behoud verantwoordelijk voor de passieve conservering van de collecties – klimaat, licht en pestmanagement – en veiligheidszorg en calamiteiten en in het algemeen depotbeheer op diverse locaties. Tevens houdt beheer en behoud toezicht op de erfgoedcollecties op de Campus. Op beleidsniveau werden verschillende procedures en werkprocessen ontwikkeld.

Collectiemanagement

In 2015 werd het collectiemanagementsysteem Adlib in gebruik genomen. Sindsdien worden activiteiten rond het collectiebeheer bij UvA Erfgoed, zoals conservering, bruikleenverkeer, tentoonstellingen en reproducties, geadmistreerd. Met behulp van Adlib is er in 2017 in het APM verder gewerkt aan standplaatsregistratie van de collectie (inclusief het nummeren van objecten),

invoer van alle inkomende en uitgaande bruiklenen 2017 en invoer van restauratieverslagen 2017.

Depotbeheer

In 2017 is voortgegaan met de herinrichting van het Achterdepot en dat is grotendeels klaar. Het Middendepot is deels opgeruimd. Het Voordepot is ongemoeid gelaten. De afdeling Beheer en Behoud is nauw betrokken geweest bij de herinrichting van de semi-permanente opstelling van het APM waardoor er veel mutaties in de standplaatsregistratie van objecten in deze depots hebben plaatsgevonden.

In 2017 is een tijdelijk depot – het Haldepot – ingericht ter voorbereiding van de ontruiming van de afdeling Egypte. Door de herinrichting van het Achterdepot kon een deel van de objecten in het tijdelijke Vleugeldepot daar worden ondergebracht.

Klimaat en licht

Op basis van regelmatige metingen is advies uitgebracht ter verbetering van de klimaatbeheersing, en in het museum is er extra aandacht voor het klimaat in de tentoonstellingsvleugel. Het klimaat in de gebouwen is elke week gemeten en in rapporten verwerkt. Advies is uitgebracht ter verbetering van de klimaatbeheersing. Regelmatig is over luchtvochtigheid en temperatuur gerapporteerd ten behoeve van tentoonstellingen, openbare ruimten en kamers van medewerkers. Voor de tentoonstellingen in het APM en voor de kleine presentaties in de gangen en tijdens evenementen als de Museumnacht is telkens een apart lichtplan gemaakt en uitgevoerd.

Pestmanagement

De depots, de restauratieateliers, de quarantainekast, de onderzoekzaal en de tentoonstellingsruimten aan de Oude Turfmarkt worden elk jaar grondig schoongemaakt en geïnspecteerd op het voorkomen van schimmel en ongedierte. Regelmatig zijn plakvalletjes uitgezet ter detectie van zilversjies. Dit geldt ook voor het IWO-depot.

Veiligheidszorg en calamiteiten

Het overleg veiligheidszorg is minder dan voorgaande jaren bij elkaar geweest. Wel is veel tijd gestoken in het in 2014 opgerichte CHV-netwerk musea Amsterdam-Centrum. Behalve UvA Erfgoed zijn aangesloten het Amsterdam Museum, Museum Ons' Lieve Heer op Solder, het Bijbels Museum, Museum Willet-Holthuysen, de Hermitage, de Nieuwe Kerk, het Joods Cultureel Kwartier en Het Rembrandthuis. Eens per vier weken is er overleg met de CHV-coördinatoren van elke instelling en twee keer per jaar is er gelegenheid om een CHV-cursus te volgen (voor coördinatoren en medewerkers). Afgelopen jaar zijn er een aantal cases op locatie georganiseerd die ook bedoeld waren als

oefening voor CHV-medewerkers van de betrokken instellingen. Zo hebben de Bijzondere Collecties en specifiek de afdeling Beheer en Behoud bijgedragen aan de organisatie van een drukbezochte workshop Waterschade in het depot van de Hermitage. Daarnaast is door de afdeling een CHV tabletop set aangeschaft om regelmatig te oefenen met scenario's op gebied van water, stof of brandcalamiteiten.

De afdeling Beheer & Behoud heeft ingegrepen bij (risico op) schade aan collectie of aan gebouw en vitrines bij Erfgoed op de Campus, tentoonstellingen en digitalisering.

Bruikleen- en collectieverkeer

Er zijn totaal 49 uitgaande bruikleenaanvragen BC, APM, TIN verwerkt voor in totaal 307 objecten. Voor het Allard Pierson Museum zijn 11 bruikleenaanvragen verwerkt voor 105 objecten.

Er zijn totaal 40 inkomende bruikleenaanvragen APM en BC verwerkt voor in totaal 408 objecten. Voor het Allard Pierson Museum zijn 33 bruikleenaanvragen verwerkt voor 316 objecten.

Er zijn in totaal 39 verzekeringsaanvragen voor APM, BC en TIN verwerkt .

Ook zijn er meer dan 24 transportaanvragen verwerkt, inclusief Allard Pierson Museum, ten behoeve van digitalisering, restauraties, onderzoek en tentoonstellingen (exclusief het bruikleenverkeer en exclusief transporten voor Erfgoed op de Campus).

Intern is een aantal grote stukken sculptuur verplaatst – o.a. sarcofaag, Nikebeeld, krijger, marmeren bustes, Egyptische beelden – in samenwerking met Crown Fine Art en de firma Saan.

Verder hebben medewerkers van Beheer & Behoud tal van keren gekoerierd en collecties begeleid ten behoeve van uitgaande bruiklenen, presentaties en onderzoek, onder andere naar Museum Catharijneconvent Utrecht, Gallo-Romeins Museum Tongeren, Centraal Museum Utrecht, Muiderslot, Theaterfestival, Wereldmuseum Rotterdam, Caixa Madrid, Dordrechts Museum, Huis Marseille (2x), Frans Hals Museum, Joods Historisch Museum (2x), KU Leuven.

Conservering en restauratie

Er zijn reguliere conserveringshandelingen en restauraties aan objecten uitgevoerd ten behoeve van acquisities, digitalisering en tentoonstellingen. Ook zijn conserveringshandelingen en restauraties uitgevoerd aan de vaste collectie, door eigen en externe restauratoren.

De restaurator keramiek en gips heeft circa 27 objecten gerestaureerd.

De restaurator metaal heeft circa 20 metalen objecten geconserveerd en de monumentale lampen in de entreehal gerestaureerd.

De papyruscollecties die de afgelopen jaren in het museum terechtgekomen zijn, zijn nu geïnventariseerd en voor het grootste gedeelte geconserveerd. Deze werkzaamheden zijn ook in 2017 uitgevoerd door een externe restaurator.

Verzekering

In 2017 zijn de collecties van Bijzondere Collecties en Allard Pierson Museum getaxeerd door Apresa B.V. De afdeling Beheer en Behoud heeft de coördinatie verzorgd.

Ontsluiting

De taakgroep Itemontsluiting werkt aan de ontsluiting van de collecties. Geralda Jurriaans-Helle, geholpen door oud-conservator Emiel Frenkel, werkte gedurende het gehele jaar aan het inschrijven in het inventarisboek van nieuwe aanwinsten en (het verbeteren van) de registratie van de voorwerpen in Aleph. De beschrijving van het archief van Prof. Maurits van Loon werd voltooid en de archiefstukken zijn overgebracht naar het IWO. Ten behoeve van de verzekering van de museale objecten werkte Geralda Jurriaans-Helle aan de door APRESA opgestelde lijst en breidde zij deze uit met aanwinsten van de afgelopen jaren.

Personeel en bedrijfsvoering

Personeel (vast en tijdelijk) in 2017

De hieronder genoemde personen vallen organisatorisch onder UvA Erfgoed, de koepelorganisatie waaronder het Allard Pierson Museum en Bijzondere Collecties vallen. Veel medewerkers werken dan ook niet exclusief voor het museum maar zijn (part-time) ook betrokken bij werkzaamheden van Bijzondere Collecties. Het aantal fte's (vaste medewerkers) dat naar het museum kon worden toegerekend was in 2017: 21,15 fte.

Directie

Prof.dr. Wim Hupperetz, directeur Allard Pierson Museum

Kennis en collecties

drs. René van Beek (conservator Klassieke wereld en collectie gipsen), dr. Diederik Burgersdijk (gastconservator Klassieke wereld), Laurien de Gelder MA (conservator Griekse wereld), dr. Willem van Haarlem (conservator Egypte), dr. Geralda Jurriaans- Helle (conservator Klassieke wereld en Nabije Oosten), dr. Jorrit Kelder (gastconservator Klassieke wereld en Nabije Oosten), dr. Branko van Oppen (conservator Grieks-Romeins Egypte), dr. W. van de Put (gastconservator Griekse wereld), dr. Willemijn Waal (gastconservator Nabije Oosten), dr. Marieke van den Doel (tentoonstellingsconservator).

Publiek & Presentatie

E. Borger (projectleider tentoonstellingen tot 31-1), drs. S. van Haaren (projectleider tentoonstellingen vanaf 1-8), S. Hadi Hashemi MA (PhD-candidate meSch project), Inge Kalle-den Oudsten MA en Lindsay Morehouse MPhil (PhD-candidates CEMEC-project), drs. Paulien Retèl (projectleider publicaties en development), drs. Marian Schilder (Hoofd tentoonstellingen, tot 16-9), Filiz Songu MA (projectleider biografisch archiefonderzoek E. Haspels), drs. Caroline Verweij (projectleider tentoonstellingen en herinrichting), Stijn Vennik (projectmedewerker herinrichting), drs. Marjolein Woltering (projectcoördinator ArcheoHotspots)

Exploitatie

Jan Willem Overdijk (hoofd, tot 1-12-2017), Yvonne Twisk (hoofd Zakelijke Exploitatie vanaf 1-12-2017), drs. Marleen Smit, Kelly Boender, Pètra Huijgen (PR/Communicatie); Roselien de Jager MA, Meliantha Lelieveld (servicemedewerkers en floormanagers), Debora Dieleman, Margot van der Heide, Joost Huijs, Jessica Polak, Titia Muntslag, Albert de Kluyver, Kelly Boender, Niels Steensma (publieksbegeleiders).

Bedrijfsvoering

drs. R. Huygens (hoofd, tot 1 december), J. Balentina (medewerker technische dienst), W. Borst (coördinator technische dienst), A. Hamouch (medewerker technische dienst), F. Moolhuizen (elektrotechnisch medewerker technische dienst), M. Westmaas (medewerker technische dienst),

Beheer en Behoud

drs. Sandra Marsfelder (hoofd), Anne Doebele (restaurator papier), Rachelle Keller MA (restaurator boek), drs. Antony Jonges (behoudsmedewerker), drs. Ron Leenheer (restaurator metaal/behoudsmedewerker), Josée Lunsingh Scheurleer-van den Berg (restaurator keramiek en gips), Birgit Maas (registrar), Peter Odding (collectiebeheerder), John Robben (projectleider Beheer en Behoud), Sándor Schouten (behoudsmedewerker), Jacqueline Weg (registrar)

Digitalisering

dr. Marike van Roon (hoofd), Stephan van der Linden (fotograaf)

Secretariaat

Bettie Keirsgrieter, drs. Tanja Roodenburg

Vrijwilligers

E. Frenkel; ArcheoHotspot: Elvira van den Berg-van der Eeten, Jantje Bosgra, Demi Brands, Carel Buenting, Jan van Daal, Sam van Dijk, Donna Fluitsma, Dick Gans, Cora Geertsma, Urs Hasenberg, Janneke Hoogenkamp, Eugene Joosten, Petra Kana-Devilee, Marjo Kraaijeveld, Bert Kuiper, Guus Lindeman, Peter van Putten, Geraldine Raap, Fernando Revoco, Aletta Stradmeijer, Peter Vos, Anton de Vries, Marijke van Wijngaarden, Nienke Zoomer

Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering draagt zorg voor de financiële controle en voor de contacten met de overkoepelende facilitaire diensten van de UvA. Daarnaast biedt bedrijfsvoering ondersteuning in de uitvoering van diverse (tentoonstellings) projecten. De technische dienst levert ambachtelijk vakwerk in de ondersteuning van de tentoonstellingsbouw door schilderwerk en het bouwen van decorstukken, vitrines en sokkels. Bovendien verzorgt deze afdeling het klein onderhoud aan de vaste tentoonstellingsopstelling.

Financiën

Het Allard Pierson Museum maakt deel uit van UvA Erfgoed dat weer een onderdeel is van de Universiteitsbibliotheek van de Universiteit van Amsterdam. Hier wordt kort ingegaan op de financiën van het museum.

De uitgaven van de verschillende projecten liep in lijn met de begroting. Door extra inkomsten ontstond op het activiteitenbudget meer bestedingsruimte. Bij de inkomsten zien we dat door stijgen van het bezoekersaantal de inkomsten

ook meer stegen, de winkelopbrengst was ook groter dan gepland. De inkomsten uit meerjarige projecten stegen flink door drie meerjarige projecten. Hierdoor bedroeg het aandeel eigen inkomsten in 2017 27%.

<i>Uitgaven exploitatie</i>	<i>2017 Gerealiseerd</i>	<i>2017 Begroot</i>
Personele lasten, Activiteiten Collectie & presentaties	935.721	598.502
Personele lasten , Activiteiten Publieksdiensten	349.921	315.623
Personele lasten , Activiteiten, Beheer & behoud	193.800	191.760
Personele lasten Activiteiten, Bedrijfsvoering	496.740	494.700
Overige projecten, Activiteiten	639.477	550.104
Overhead UB	97.089	82.500
Afschrijvingen	98.658	67.000
Huur gebouw en faciliteiten	1.370.124	1.370.124
<i>Totaal exploitatie uitgaven APM</i>	<i>4.181.530</i>	<i>3.670.313</i>

<i>Inkomsten exploitatie</i>	<i>Gerealiseerde inkomsten</i>	<i>Begrote inkomsten</i>
Entrees	348.643	250.000
Museumwinkel	20.000	15.000
Meerjarige projectsubsidies	537.511	270.000
Overige eenmalige fondsen tentoonstellingen	222.859	82.797
Sponsoring	0	0
<i>Subtotaal eigen inkomsten</i>	<i>1.129.013 (27%)</i>	<i>617.797</i>
Bijdrage in exploitatie via UvA Erfgoed (73% van totaal)	3.052.516	3.052.516
<i>Totaal inkomsten</i>	<i>4.181.530</i>	<i>3.670.313</i>

Vernieuwing Allard Pierson Museum

In 2009 is er binnen het museum een vernieuwingsproces in gang gezet vanuit het idee dat het museum zich hernieuwd dient te positioneren binnen (en buiten) de Universiteit van Amsterdam.

De toekomstvisie van het Allard Pierson Museum komt voort uit de rijke traditie van het museum. Die traditie begon met een particuliere collectie bijeengebracht door C.W. Scheurleer, die dankzij grote maatschappelijke betrokkenheid van de Allard Pierson Stichting in 1934 bij elkaar kon worden gehouden en werd ondergebracht bij de Universiteit van Amsterdam. Deze combinatie van particulier initiatief, maatschappelijk engagement en wetenschappelijk onderzoek is nog steeds de kern van onze identiteit. En dat zal in de komende jaren meer dan ooit het geval zijn. Het nieuwe museum is er voor het geïnteresseerd publiek, de liefhebber van archeologie en oudheid, de student en de onderzoeker. Met voor elke doelgroep specifieke accenten en uitgangspunten.

Publiek & collectie

Door de vernieuwing in inrichting en presentatieconcept (van een permanente presentatie gaan we naar een dynamische collectiepresentatie) en verdieping van de programmering is het streven om de komende 10 jaar telkens boven het langjarige gemiddelde uit te komen wat gaat leiden tot een gewenste verhoging van de bezoekersaantallen van 100% (van 40.000 naar 80.000). Tegelijkertijd wordt de bijzondere collectie van het museum op een nieuwe manier ingezet om het publiek met de verschillende doelgroepen nog meer tegemoet te komen. Het museum staat voor een degelijke, rationele aanpak, met een gefaseerde inbreiding (meer ruimte binnen de grenzen van de rooilijn) van het monumentale gebouw, een aanzienlijke vergroting van het tentoonstellingsoppervlak en van de overige publieksruimten, en een nieuw programmering- en presentatieconcept.

Het vernieuwingstraject wordt geleid door directeur Wim Hupperetz en begeleid door een stuurgroep onder voorzitterschap van Steph Scholten (directeur UvA Erfgoed), Maria Heijne (directeur Universiteitsbibliotheek), Claartje Rakestraw (Facility Services) en Cees van der Wolf (Huisvestingsontwikkeling). Er werd in 2017 vergaderd op 13 april, 12 september en 29 november.

Uitvoering fase 2

In 2017 werden de nieuwe inrichting van de afdeling 'Grieken en Grootmachten' gepresenteerd. De voorbereidingen voor de volgende tijdvakken en Kabinetten werden gestart. Verder werd veel tijd gestoken in de verdere planvorming van de inbreiding van het museum.

Sponsoring en fondsenwerving

In februari ontving het Allard Pierson Museum van de Stichting Dioraphte een bijdrage van € 100.000 voor de inrichtingsplannen, in het bijzonder de Kabinetten. Van het Mondriaan Fonds kreeg het museum € 91.820,- toegezegd voor het ontwikkelen van de semipermanente presentatie Van Nijl tot Amstel, en voor het realiseren van APLive. Hierdoor kon het museum nieuwe stappen zetten om de vernieuwingsplannen te realiseren.

Het Prins Bernhard Cultuurfonds stelde € 17.500,- beschikbaar voor het project 'Via Appia Revisited' van kunstenaar-conservator Krien Klevis, dat in 2019 te zien zal zijn. Ook reserveerde het PBCF € 20.000,- voor biografisch archiefonderzoek naar leven en werk van Emilie Haspels, dat ook een bijdrage van € 10.000,- toegezegd kreeg door het Amsterdams Universiteitsfonds en € 5000,- van de Corendon Foundation.

Het Allard Pierson Museum dong in november mee naar de Turing Toekenning, voor het tentoonstellingsproject over mummieportretten. De toekenning kreeg het museum niet, maar het project is wel aangemerkt om t.z.t. een projectsubsidie in te mogen dienen en dat zorgt ervoor dat ook dit project weer een stapje dichterbij is gekomen.

Verder werd opnieuw een zogenoemde aanvraag ingediend bij de UvA voor een Functionele Aanpassing ten behoeve van de inbreiding van het museum. Bovendien sloot het museum zich aan bij verschillende Europese consortia die aanvragen indienden voor EU-subsidie.

De Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum droeg financieel bij aan de opening van de tentoonstelling *Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen*, en aan de verwerving van stukken uit het bezit van Galerie Linka, twee Oudegyptische sjawabti's en een bijzondere Etruskische kan.

Bij de Turing Toekenning op 1 november in het Fries Museum in Leeuwarden verscheen de delegatie van het Allard Pierson Museum in stijl, uitgerust met mummieportretten.

Senaat van het Allard Pierson Museum

Voor zijn vernieuwingsplannen heeft het museum brede steun nodig. De Universiteit van Amsterdam en diverse fondsen hebben reeds steun toegezegd, en daarnaast wil het museum ook steun verwerven bij zijn Vrienden, bij bedrijven en het mecenaat. Daartoe is de Senaat van het Allard Pierson Museum in het leven geroepen (SAPM). Immers, de combinatie van particulier initiatief, maatschappelijk engagement en wetenschappelijk onderzoek is de kern van onze identiteit, en het is in ons belang om daar gelijkgestemde partners bij te zoeken. De Senaat van het Allard Pierson Museum is een groep van maatschappelijke partners die het Allard Pierson Museum gedurende vijf jaar willen steunen nu het museum een cruciale vernieuwingsfase beleeft. De mogelijkheden die de nieuwe Geefwet biedt worden hierbij gebruikt. Inmiddels heeft een groep van 24 Senatoren zich aan het museum verbonden. Op 13 november 2017 vond het jaarlijkse Senatoren diner plaats.

SENAAT VAN HET ALLARD PIERSON MUSEUM

Jaarverslag Vereniging van Vrienden 2017

Statutaire naam: Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum

Vestigingsplaats: Amsterdam

Rechtsvorm: Vereniging

Ledenbestand

Op 1 januari 2017 was het ledenaantal 879. Op 31 december 2017 was het aantal gedaald tot 821.

Deze getallen zijn opgebouwd uit de volgende categorieën:

	<i>1 januari 2017</i>	<i>31 december 2017</i>
donateur leden	86	81
gewone leden	609	571
studentleden	16	13
gezinsabbonnement	74	65
bijzondere/buitenlandse leden	94	91

Doelstelling

De Vereniging heeft als doel:

- het wekken en stimuleren van belangstelling voor het Allard Pierson Museum te Amsterdam en zijn verzamelingen in het bijzonder en meer in het algemeen voor de kunst van de klassieke oudheid en de antieke culturen van het Nabije Oosten;
- het bevorderen van de bloei van het museum en het behartigen van zijn overige belangen in de ruimste zin.

Bestuur

In 2017 was het bestuur als volgt samengesteld: mr. E.E. van der Laan (erevoorzitter) (tot zijn overlijden op 5 oktober), mr. K.E.J. Dijk (voorzitter), drs. R. van Beek (secretaris), mr. H.P.F.E. Bos (penningmeester), prof. dr. J.M. Hemelrijk (ere-bestuurslid voor het leven) dr. W.M.H. Hupperetz, drs. V. Boele, mevr. drs. J.J. Jansen, prof. dr. V.V. Stissi, mr. M.P.M. van de Ven en mevr. T. Vôte). Het bestuur werd ondersteund door J. van der Bijl (financiële zaken) en L. Huiskamp (secretariaat).

Het bestuur kwam vijf keer in vergadering bijeen te weten op 16 februari, 22 juni, 24 juni (algemene ledenvergadering), 13 september en 2 november.

Secretariaat

De secretaris beheert het secretariaat en onderhoudt daarvoor contact met drukkerij Marcelis Dékavé, die de ledenadministratie uitvoert. Marcelis Dékavé voert ook al het drukwerk uit voor de vereniging, van briefpapier tot de nieuws-

brieven en de Allard Pierson *mededelingen*. Mevrouw L. Huiskamp was enkele uren per week aanwezig op het secretariaat voor de lopende zaken en de ledenadministratie.

Schenken en aanwinsten

Het museum was succesvol met een aantal belangrijke aankopen op zomerverveilingen in Londen. Bij de veiling van Christie's in juli werd een bronzen Etruskische kan verworven (APM 17.768) en bij de veiling van Bonhams in juli werden twee sjawabtifiguren verworven (APM 17.766 en 17.767). De aankoop van alledrie de voorwerpen werd door de Vereniging van Vrienden gefinancierd.

Publicaties

In 2017 verscheen in het voorjaar nr. 114/115 van de Allard Pierson *mededelingen* en in het najaar nr. 116. Nieuwsbrieven zijn verschenen in maart, mei, augustus en december. De Allard Pierson *mededelingen* worden niet alleen door de Vrienden gelezen maar er zijn ook dertien abonnementen voor bibliotheken en instituten over de gehele wereld.

Lezingen en andere activiteiten

Opnieuw is gebleken dat de activiteiten van de Vereniging van Vrienden aansluiten bij de doelstelling van de Vereniging. De activiteiten worden aangekondigd in de nieuwsbrieven. Tevens worden de activiteiten via een digitale mailing kort voor het plaatsvinden nogmaals onder de aandacht gebracht.

Van 9 tot en met 19 maart vond de jubileumeditie van de Week van de Klassieken plaats. Het thema was 'Alle goden! Religie in de Oudheid'. In het kader hiervan werden diverse activiteiten georganiseerd, zoals rondleidingen, verteltheater over de *Ilias* en lezingen.

Op woensdag 5 april werd de herinrichting van de Romeinse afdeling geopend, genaamd *Van Alexander tot Cleopatra*. Directeur Wim Hupperetz heette geïnteresseerden welkom en conservator Branko van Oppen gaf een korte toelichting op de afdeling.

Kunstenaars hebben een aantal performances gegeven in het museum waarbij zij actief met de collectie gipsen werken. Deze *Cast Witnesses* is een project van kunstenaar Sarah van Lamsweerde en vond plaats op 27 mei, 10 juni en 24 juni. Op 24 juni was er na de algemene ledenvergadering de mogelijkheid om de herinrichting op de tweede verdieping te bekijken. Tevens was er die middag een Romeinse kapster in het museum aanwezig.

In de zomermaanden was er in de lange gang op de benedenverdieping een informatieve presentatie te zien over de plannen voor de herinrichting van het museum.

Op 14 september opende de tentoonstelling *Crossroads* waarvoor de vrienden uitgenodigd werden voor een programma met een lezing door historicus Peter Heather en een muzikaal intermezzo. Het programma verplaatste zich daarna naar de Oude Turfmarkt voor het bezichtigen van de tentoonstelling en een borrel.

Op 26 en 27 augustus was het Allard Pierson Museum weer te vinden op de Uitmarkt.

In september was er de mogelijkheid deel te nemen aan de *Museum Escape*, waarbij mensen zich laten opsluiten in een zogenaamde escaperoom. In een bepaalde tijd moeten zij samen een aantal puzzels oplossen die leiden tot een ontsnapping uit de kamer, of het oplossen van een mysterie. Dit is een project van Novitas Heritage.

Tijdens het weekend van 16 en 17 september boden het Allard Pierson Museum en de Bijzondere Collecties feestelijke rondleidingen aan over de tentoonstelling *Crossroads* in verband met 'De Rode Loper'. Tevens waren er stadswandelingen over het Rokin met conservator Reinder Storm en vond er een optreden plaats van het Zanzaretta Quintet.

Op 4 november nam het museum deel aan de museumnacht, waarbij bezoekers onder andere deel konden nemen aan de Mega Crossroads Twister of konden eten met de handen of met een vork tijdens een proeverij.

Lezingen:

- 14 maart: 'Religieus fanatisme in de oudheid' (Lucinda Dirven, Karel Innemée en René van Beek onder leiding van moderator Diederik Burgersdijk, Spui 25)
- 15 maart: 'Mythologische verhalen in de museumzalen' (Geralda Jurriaans-Helle)
- 4 april: 'Een Flavische dame' (Geralda Jurriaans-Helle en René van Beek)
- 21 april: 'Lupa Capitolina – de Wolf van Rome' (Eric Moorman)
- 18 oktober: 'Via Dorestad: Handel en communicatie in de Vroege Middeleeuwen' (Annemarieke Willemsen)
- 22 november: 'Drie soorten handschriften: de schriftcultuur tussen 300 en 1000' (Marco Mostert)
- 13 december: 'Donkere eeuwen? Nieuw licht op de vroege Middeleeuwen' (Marieke van den Doel)

Senaat

De Vereniging en het museum werken samen bij de werving van Senaatsleden. De Senaat van het Allard Pierson Museum is een groep van maximaal 100 liefhebbers van kunst en archeologie van de oudheid en van het Allard Pierson Museum, die het museum voor een aaneengesloten periode van minimaal vijf jaar financieel willen ondersteunen. Eind 2017 waren er 24 senatoren.

Tentoonstellingen

Van 15 september 2017 tot 2 april 2018 is de tentoonstelling 'Crossroads. Reizen door de Middeleeuwen' te zien. Deze tentoonstelling richt zich op het vroegmiddeleeuwse Europa: de periode die vaak gezien wordt als de 'Dark Ages'. De tentoonstelling is een samenwerking met CEMEC partners en is hierna nog in Athene en Bonn te zien.

Vrijwilligers

Ook in 2017 heeft oud-conservator de heer E. Frenkel regelmatig geassisteerd bij het digitaal archiveren van de inventaris van het museum. De vrijwilligers die in de Archeohotspot werkzaam zijn, hebben een lidmaatschap van de Vriendenvereniging gekregen.

Plannen

De Vereniging zal ook in 2018 het museum daar steunen waar het kan. Er staan weer *Allard Pierson mededelingen* (nr. 117, 118 en 119) op stapel. De lay-out van het tijdschrift zal worden aangepast. Het museum is druk bezig met de herinrichting van de vaste opstelling. De Vrienden zullen daarvoor worden uitgenodigd op gezette tijden om het proces te kunnen volgen.

Tijdens de algemene ledenvergadering op 24 juni is aan de Vrienden verteld dat het Allard Pierson Museum en de Bijzondere Collecties samen verder zullen gaan onder één naam: Allard Pierson. Er zal sprake zijn van 'één merk'. Dit zal vanaf 2019 daadwerkelijk gestalte krijgen.

Jaarverslag 2017 Stichting Steunfonds Allard Pierson Museum

De doelstelling van de Stichting Steunfonds Allard Pierson Museum (SSAPM) is het steun verlenen aan het Allard Pierson Museum in de meest ruime zin van het woord. In het bijzonder gaat het daarbij om het bevorderen van een grotere bekendheid, het verlenen van financiële steun ten behoeve van de instandhouding, uitbreiding en presentatie van de collectie van het Allard Pierson Museum, het doen verrichten van archeologisch onderzoek en het verlenen van steun voor de uitgaven in de Allard Pierson Series en andere uitgaven van het museum.

In het verleden heeft de stichting met name een bijdrage geleverd aan de herinrichting van het APM in de jaren 1989-1991 en daarna met name aan de publicaties en onderzoek. Het steunfonds APM richt zich sinds een aantal jaren op de vernieuwing van het Allard Pierson Museum. Dit heeft betrekking op de vernieuwing van het fysieke museum waarbij een herschikking van het gebouw, het herinrichten van de vaste opstelling en het verbeteren van de museumfaciliteiten voorop staan. Als eerste is het project Vernieuwing APM opgepakt en voor dit project werd in 2011 een masterplan gepubliceerd.

Activiteiten

In 2017 kwam het bestuur vier keer bij elkaar. In de vergaderingen werd goedkeuring en financiële steun verleend aan:

- het plaatsen van een advertentie in het gratis magazine *Schenken & Nalaten aan Goede Doelen*, dat in 2017 tweemaal is verschenen
- het vervaardigen en transport van een gipsen kopie van de Romeinse Lupa (Capitolijnse Musea) voor de collectie van het Allard Pierson Museum
- de herinrichtingsplannen van Allard Pierson Museum, te weten fase 2 en de architectonische visieontwikkeling voor het masterplan (Atelier Pro)

Verder verzorgde de Stichting Steunfonds de fondsenwerving ten behoeve van het subsidies voor het Allard Pierson Museum: de tentoonstellingen *Crossroads. Reizen door de middeleeuwen* en *Mummieportretten*, het biografisch onderzoeksproject naar leven en werk van Emilie Haspels, de boekpublicatie *1001 vrouwen van de twintigste eeuw*, de restauratie van Koptische weefsels, en de verbouwing en inbreiding van het museum. Sinds eind november is de Stichting ingeschreven in de database van Kenniscentrum Filantropie (www.kennisbankfilantropie.nl).

In november mocht de Stichting Steunfonds via Horst & van de Graaf Estate Planning een legaat in ontvangst nemen ten behoeve van het Allard Pierson Museum. Via Credit Suisse in Liechtenstein ontving de Stichting een legaat in twee tranches, in augustus en december. En zoals ieder jaar ontving de Stichting

de bijdragen van de leden van de Senaat van het Allard Pierson Museum. Het financieel jaarverslag werd gepubliceerd via de website van het Allard Pierson Museum.

Bestuur

De huidige bestuurssamenstelling is:
prof. dr. W.M.H. Hupperetz, voorzitter
dr. W.D.J. van de Put, secretaris
drs. P.M. Retèl, penningmeester

Contactgegevens

Stichting Steunfonds Allard Pierson Museum
Oude Turfmarkt 127
1012 CG Amsterdam
+ 31 (0)20 525 2574
w.m.h.hupperetz@uva.nl

Financiële gegevens

Inschrijving KvK: 41208903
RSIN/fiscaal nummer: Culturele ANBI 816037644
Rekeningnummer: ABN Mees Pierson NL57ABNA0402927931

Schenk aan het Allard Pierson Museum, waar archeologie de toekomst heeft

Het Allard Pierson Museum in Amsterdam daagt een breed publiek uit om het verleden te verkennen. Van het eerste schrift tot het vroege Christendom presenteert het museum zijn collectie rond thema's als culturele diversiteit, macht en dagelijks leven. Het museum organiseert tentoonstellingen, activiteiten en lezingen waar heden en verleden samenkomen. Ook faciliteert het museum onderzoekers uit binnen- en buitenland.

www.allardpiersonmuseum.nl/steun-ons

 ALLARD PIERSON MUSEUM

Colofon

© Allard Pierson Museum 2018

Redactie: Wim Hupperetz en Paulien Retèl

Opmaak en vormgeving: Sander Pinkse Boekproductie

Fotografie: Monique Kooijmans, Stephan van der Linden, Caroline Verweij

 UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Allard Pierson Museum